

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f

ÁRDETESEK:
6-hatásos postai sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

NYILVÁNOS 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Szerda, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veszerelők: Politizáló diákok.**
- A képviselőház ülése.**
- A cserható megvétele.**
- Sub auspiciis regis.**
- Ráday András gróf elítélése.**
- Ingyen kenyér!**
- Karagyerogyevics Magyarországon.**
- Gyilkosság körékpározás miatt.**
- Anti-táncos idők.**
- As aradi színház betránya.**
- A magyarság szaporodása.**
- Megszűkült lékoreszkedő.**
- Tárca: Vallási és politikai küzdelmek a XVII. században.** Irta: Kara Győző.
- Regény-Csarnok: A gyanafalvai tisztelő.** Irta: Hevesi Jenő.

Politizáló diákok.

Arad, január 28

Közéleti fonákságaink egyik jellemző esete az a nálunk egészen természetes dolog, hogy a képviselőházban interpellálnak azon semmiképpen sem tudományos munkáról, a melyet a budapesti tudományos egyetem ifjai folytatnak. Az egyetem apránkint megszűnik tudományos faktorrá válni. A professzorok ugyan előadnak a tudományokat, elő is adják, az ifjúság higgadtabb része hallgatja is őket, de bizony az ifjúság másik része egész más foglalkozást tűz ki magának maga elé célul. Ő politizál, pártokká tömörül, veszekedik és verekedik, tüntet s alkalom adtan lázít is.

ez szomorú dolog, bármely oldaláról

nézzük is. Mi éppen nem respektáljuk azt a tulságos önbizalmat, a melynél fogva az egyetemi ifjúság azt hiszi magáról, hogy neki a politizáláshoz nemcsak hogy joga volna, de azt tenni kötelessége is. Kifelől való nézeteink nem változnak s az egyetemen lefolyó, jobban mondva az egyetem falai közül az utcára kivitt események nem is alkalmasak arra, hogy nézeteinket megváltoztassák.

Az egyetem a munka és a tanulás hona, oda más nem való. S nincs egyetlen egy szülő sem az országban, aki fiát drága s bizony legtöbbször nehéz munkával szerzett pénzen nem azért küldené oda, hogy tanuljon, hanem azért, hogy reá nem bízott politikai dolgokkal fecse-relje el a pénzt, az időt s a tulajdon fiatal-ságát. Hanem küldi azért, hogy tanuljon, hogy minél hamarabb kész ember s a haza munkás polgára lehessen, s majd akkor, ha már a maga kenyerét eszi, mikor már valóban tagjává válik az állam-fenntartó nemzetnek, akkor azután majd politizáljon annyit és úgy, ahogy és amennyi neki tetszik.

A helyes felfogás csak ez lehet. S a mikor ezzel homlokegyenest ellenkező dolgok mutatkoznak az egyetemen, az egyszerűen kétségbeejtő. Kis tanuló fiu, aki tegnap még csak kis diák volt, de ma letévén az érettségét, holnap beiratkozik az egyetemre, már ime jogosultnak érzi magát arra, hogy politikai kérdéseket döntsön el s ítélkezzen elevenek és holtak felett.

Hogy honnan van ehhez joga, ki tudná megmondani? Azt ő maga sem keresi, hanem csak csinálja. Figyelme nem a könyvein van, hanem lesi az országos eseményeket és tüntet aszerint, hogy melyik párton van, hol egy valaki ellen, hol egy valaki mellett. Ő, aki fiatalságánál fogva közügyekben komoly ítéletre nem eléggé képesített, éppen ő mond ítéleteket, de sőt még ezen ítéleteket végrehaj-tani is akarván, az utca népének külön-féle és zavaros elemeiben keres fegyver-társat.

Hát ez komédia volna és nevetséges volna, ha egyuttal igen nagyon szomorú nem lenne. Egyetlen egy férfiember sem akceptálhatja azt, hogy a tanuló ifjúsá-gnak volna joga a közügyek szereplői föl-lött ítélkezni, mert még abban az esetben is, ha helyes nyomon járnának és itéle-tük igaz volna, akkor sincsen az rájuk bizva, hanem egészen más faktorokra. S valamely közügyben akár pro, akár kont-ra tüntetnek, mindig oly dolgot végez-nek, amelyhez joguk nincsen. Ellenben aláássák az egyetem tekintélyét s az egyetem tekintélyének összeomló falai agyoncsapják az egyetemi ifjúság régi jó hírnevét és tekintélyét is. Ok-e azok, akiken áll, hogy a politikai közélet sze-replői felmagasztaltassanak vagy leránoi-gáltassanak? Nem, mert ehhez hiányzik még nyugalmuk, belátásuk s egyáltalán hiányzik a bírálati joguk. Nekik egy kö-telességük van: a tanulás munkája s ha a kötelesség ad is jogokat, ők ezt a jo-

TÁRCA.

Vallási és politikai küzdelmek a XVII. században.

(Előadás a Szabad Lyceumban.)

— Második rész. —

Irta: **Kara Győző.**

(Folytatás.)

A nemzeti hadseregbe vetve bizalmát már előbb is sarkallja a királyt a török elleni háború megindítására. Am Bécsben irtóztak ettől és még inkább az esetleges kedvező eredménytől: a szabad, önálló Magyarországtól. A háború eszméjét elejtették; megkezdését óvatosan kerültk, de kitörését megakadályozni mégsem tudták.

Az erdélyi események juttatták azt kitörésre. II. Rákóczy György ült ez időben Erdély fejedelmi székén. Uly vagyont örökölt atyjától, a kissé fukar I Györgytől, a milyennel azon időben Európában halandó nem birt. Rendíthetetlennek látszott a hatalma, a míg anyjának, a józan gondolkodású magyar matrona mintaképének, Lórántffy Zsuzsánna tanácsait követte. De csakhamar elkapatta magát a nagy-ravágyástól. Báthori István dicsőségét áhította, Lengyelország trónjára vágyott. Beavatkozott a lengyel és svéd király, a Wasa ház e versengő

két ivadékainak küzdelmébe s noha azt az üze-netet kapta Konstantinápolyból, hogy „üljzen vesztig, ne mozogjon megárt,” ő, a hatalmas szultán már-már tulerősnek tartott vazalusa mitsem törődve ezzel, 1657. január 18-án mint a svéd király szövetségese Lengyelországba tört. Harminc ezer erdélyi harcos volt vele s közülük csak háromszáz látta viszont Erdély bérceit, s ezek is „szaladva, kit nem kell tagadani” jöttek vissza az egykori Rhédey László szavai szerint, a többi vagy oda veszett vagy a lengyelekkel szövetséges török és német hatalmaktól felbujtatott — tatárok rabságába jutott.

Erdély meg volt semmisítve s a kik a had-járat megindításakor köszönetet szavaztak volt a fejedelemnek, „hogy csendes békekesség meg-maradására s szép békesség szerzésére csipőjét felővedzé”, azok most szemrehányásokkal illeték a lesujtott fejedelmet s a szamosújvári or-szágyülésen Erdély hölgyeinek ezrei gyászru-hába öltözve járultak eléje, a tatár rabságban sanyalódó rokonainak kiváltását sürgetve. „Ha látta valaha — olvassuk egy szemtanu naplójában — szomorú gyülekezetet, a volt ez, mi-vel ott láthatad volna, hogy a sirás és zokogás miatt a rend szerint folyni szokott szók félben hagyattnak és jó ideig hallgatásban volt az egész gyülekezet. Ki apját, ki fiát, ki öcséjét, ki bátyját, ki barátját, ki rokonait, ki felebarát-ját, ki szolgáját, ki hazáját, ki nemzetét, ki a

magyarnak égis felhatott hírének, nevének el-tapodtatását, ki a szegény hazára s abban ma-radott kicsin nemzetre következtető veszedel-met emlegette.”

Rákóczy ügyének mindennél jobban ártott a török haragja. A szófogatlan vazallust nem akarta tovább tűrni Erdély trónján, melynek birtokaért most egy két évig tartó véres versen-gés kezdődött. Előbb Rhédey Ferenc, majd Barcsai Ákos, azután Kemény János vették azt bir-tokukba, az előbbi kettő a török támogatásá-sával, az utóbbi mint a németek pártfogoltja. Rákóczy kardott rántott, hogy trónját megtart-hassa s ezzel fegyveres beavatkozásra ingerelte a törököt. A Szász Fenes és Gyalu közti csata-sik egyszerű emlékoszlopa alján Rákóczy vére nőveszti a perje füvet, ott a hol — mint Szi-lárdy írja „Siralmas krónikájában” a jeles, méltóságos vitézi fejedelmi ember, a ki keresztényen vallására s nagy értékére nézve az isteni tiszte-letnek, evangéliumi üdvözülendő igaz tudomány-nak gyámolítására sokat tehet vala, az ő neve napján ily ideje előtt a magyar nemzet közül, török császár éles fegyvere által, óh siralmasan kivágotott vala.” Kéthétre rá sebébe belehalt Nagyváradon s a sárospataki sirbolt Rákóczy testével együtt Erdély régi fényét és jólétét zárta magába.

Rhédey csakhamar otthagya a trónt, me-lyett sohasem keresett, Barcsai pedig vetélytár-sának, Kemény vad indulatának es kegyetlen-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

got sajnálatosan tévesen magyarazzák és szomorú eredménnyel gyakorolják.

Nekünk igazság szerint nem sok kö-zünk van ezekhez a tüntető dolgokhoz, legföljebb annyi, hogy minden egyes újabb egyetemi botrány egy lépéssel közelebb viszi az egyetemi decentralizáció kérdé-sének megvalósulását, szükségességét. De konstatálnunk kell a megütközést, a kö-zönség megütközését az egyetemi politi-zálás fölött és sajnálkozását azon tény fölött, hogy az ifjuság a oszondes, - tudományszerű munkákkal mellőzésekkel olyan időtöl-tésre adja magát, amit untig rá érne ak-kor is végezni, amidőn mint kész férfi — többé már nem az egyetemnek, hanem az államnak polgára — az életbe lép.

A bajai mandátum. A kir. Kuria II. választási tanácsa ma tárgyalta Reich Aladár dr. mandátuma ellen beadott petíciót. A tanácsban Vavrik Béla elnök, az ügy előadója Nedeczky Odón kuriai bírósági volt. A választókat Laufer József dr. fővárosi ügyvéd, a megtámadott képviselőt Valentin Emil dr. bajai ügyvéd képviselte. A tárgyalás megkezdésekor az elnök előadta, hogy a kérvényezők részéről szabályszerű visszavonó kérvény adatott be, a melynek folytán a Kuria az eljárást megszünteti. Miután a választásvédők költségeik megtérítése iránt előterjesztették kérésüket, az elnök bejelentette, hogy az végzősleg fog megtörténni és a tárgyalást berekesztette.

A közegészségügy államosítása. Mint értesülünk, a közegészségügy államosítása a közel jövőben dőlőre kerül. Jó forrásból vett értesülés szerint, a közegészségügyi tanács harmadszor és végleges szövegezésben nyújtotta be az államosítási javaslatot a belügyminiszternek s a belügyminiszter a javaslat mielőbbi tárgyalását kérésre helyezte. Egyelőre csak annyi szivárgott ki az átdolgozott javaslatból, hogy az orvosok áthelyezése szolgálati okokból nem történhetik meg, hanem csupán az orvosok saját kérelmére. A javaslat egyéb intézkedéseit a közel jövőben teljes egészében módunkban lesz megismertetni.

A temesrékási mandátum. A temesrékási választás ellen beadott petíciót ma folytatónlag tárgyalta a Kuria I. választási tanácsa. Krieshaber Adolf dr. választásvédő folytatta a tegnapi megszakított beszédét és a kérvény minden egyes vádját

ségének esett áldozatul, míg maga Kemény, kinek „közén Barcsai vére feketélt,” a Segesvár melletti sikon esett áldozatul a németek közönyének és Montecuccoli tétovázásának. Magyarország is cserbe hagyta Erdélyt, mert „a ki jó bélest akar sütni, annak szép lisztinek és bőven vajának kell lenni, a mi tárházunkban nincsen,” írta Vitnyódy, az egykorú pozsonyi ügyvéd.

Erdély trónjára a török parancsára Ebesfalva ura, Apafy Mihály, egy „tudománytal, isteni kegyes élettel, szép természettel ajándékozott ifjú legény,” tényleg azonban csak árnyék fejedelem került. Hogy mennyit ért e trón, mi sem mutatja inkább, mint az, hogy az új fejedelem neje, Bornemissza Anna „beteggé emésztette magát” férje eme felmagasztalásán.

A felingerült török tovább folytatta a háborút, új hódításokra gondolva elfoglalta Rákócy birtokainak gyöngyét, Nagyváradot s ezzel Magyarországot kezdte fenyegetni. Lipót akarva, nem akarva kénytelen az odavetett keztyűt felvenni, s fegyverrel volt eldöntendő a német és török hatalmi törekvésének kérdése a magyar államterületen.

Magyarország ujongott örömeiben, midőn a háború kitört, mert egy szebb kor hajnalhasadását látta benne, a haza felszabadulását remélte, ismervén a török hatalom hanyatlását. A német birodalom összes községeiben megkondult a „török harang” s milliók fohásza

nyilatkozatokkal is támogatott cáfolatokkal utasította vissza. Kéri a petíció visszautasítását, ha pedig a vizsgálat mégis elrendeltetnék, bejelenti tanuit minden egyes esetre. Ezután elnök szünetet rendelt, mely után a válaszok következtek.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 28.

A képviselők elég nagy számban vonultak fel ma a házba, hogy jelen legyenek a budget-tárgyalás megnyitó ülésén. Különösen az ellenzéki padok teltek meg sűrű sorokban. Az ő vezérszónokai ma beszéltek.

A folyosón a pénzügyi kapacitások mind együtt voltak már 10 óra előtt. Kossuth nagy paksamótával járt-kelt az olvasóban s a könyvtárban Lukács László csendesesen, szerényen suhant el a folyosói financkorifeusok mellett és sietett be a miniszteri szobába. Széll miniszterelnök is korán itt volt.

Az ülés elején élénk feltűnést keltett Darányi új javaslata a csorba-tó megvételéről. Erről lapunk más helyén emlékezünk meg. A költségvetést Neményi Ambrus vezette be, s azután a 48-asok vezére mondott hosszabb beszédet. Kossuth ezuttal is Ausztria ellen hadakozott a legélesebben, sürgetve az önálló vámterületet. Utána a szünet után Buzáth Ferenc beszélt a néppárt nevében és természetesen minden bajt a liberalizmusnak tulajdonított. Jól betanult beszédének volt azonban egy érdekes passzusa is, a melyben bejelentette, hogy a néppárt hosszasan fog foglalkozni a költségvetéssel.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, Plósz Sándor.

Az elnöki iróniák előterjesztése után Darányi Ignác földművelési miniszter törvényjavaslatot nyújtott be a csorbai tó megvételéről.

Következett a napirend.

Az 1902. évi költségvetés.

Neményi Ambrus előadó ismerteti az ez évi költségvetést. Utal a súlyos gazdasági helyzetre és pénzügyi viszonyokra, a kormány buzgó munkásságára s miután a főbb költségvetési tételket elsorolta, takarékosságra intette az országot. A kormány is ezt tartotta szem előtt. A költségvetést elfogadásra ajánlotta. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Nézete szerint Neményi Ambrus most nagyon poétikus, míg eddig éppen

nagyon materiális embernek ismerte. Pártja nevében szól. Mivel a költségvetést bizalmi kérdésnek szokták tekinteni, indokolja, miért bizalmatlan ő és pártja a kormány iránt. A költségvetés 20 millióval emelkedett ismét, holott az ország helyzete egyre nehezebb. Hiszi, hogy a pénzügyminiszter is hibásnak találja, hogy a kiadások egyre emelkednek. Az utolsó tíz év alatt megké szereződtek kiadásaink, szegényebbek lettünk és ma mégis kétszer annyi a teher. Magyarország a mai rendszer következtében el van zárva a vagyonsodástól, az ipariól és ki van szolgáltatva Ausztriának. Kimutatja, hogy a pénzügyminiszter mikor bevételi többletről beszél, nem jár el jóhiszeműleg, mert ennek dacára is új terheket ró az országra. Örökösen jobbat csinálunk a jónál és e révén tönkreteszük az ország adózó népét. Pénztári készleteket mutat ki a pénzügyminiszter. Addig hivatkozik ezzel, míg az osztrák hadügyi politika konfiskálja majd ezt a maga részére.

A költségvetés 2000-nél több új hivatalnokit állást teremt. Hibának tartja ezt az új dolgozó rendszert és elítéli azt. Pártja soha bizalommal nem volt egyetlen 67-es alapon álló kormány iránt sem. Ma sem változtak meg pártja elvei. Teljesen független Magyarországot követelnek. A 67-es alapon Magyarország államiságát kiépíteni nem lehet és éppen ezért azt törölni kell. Ime a törvény 17. §-a megemlíti a magyar hadsereget és ez az önálló hadsereg ma sem létezik. Ugyane törvény 61. §-a az önálló vámterületet adja meg Magyarországnak és mégse állítják föl azt. Egyedül a kormányok hibája, ha mindez nem létesül, ha az ország nem halad előre. Ha jól emlékszik, akkor a mi iszterelnök maga is elismerte újévi beszédében, hogy a 67-es alapon már nem lehet többé kormányozni. Mi össze vagyunk kötve Ausztriával, mely esztelenül rángatózik s kézzel lábbal kapaszkodik belénk, hogy el ne sülyedjen. az akadályoz bennünket a haladásban. Tiltakozik az ellen, hogy az ország többsége a kormány háta mögött állana. Az ország maga sem bizik a kormányban és ha általános titkos szavazás lenne, megbuktatná azt. Nem a választók szavazzák le a tüggetlenségű pártot s vele a haza függetlenségét, hanem a nyersoró. Jobb is így, mert ha ez a tudat meg nem volna, pirulnia kellene a ma yárnak. Így azonban ha sötét is a korszak, hiszi, hogy mielőbb bekövetkezik a hajnal s erre a déli verőfény, mely éltető elemé hazánknak. (Tetszés a szélbalon.)

Ráér ezután a gazdasági helyzetre s az önálló vámterület felállítását sürgeti annál is inkább, mert nem remélhető, hogy az osztrák parlament megköti az egyezséget. A közös vám-tarifától hosszabban beszél.

Széll miniszterelnök: Nem helyes a logika.

Kossuth: A közös vám-tarifa meg nem alkotása megsértése a reciprocitásnak.

Széll: Már közeledik! (D-rátság.)

Kossuth: Teljes önálló gazdasági berendez-

szállt ég felé a háború sikeres kimenetelére. „Kardot, bárdot, fegyvert bátor szívet szerezzen s neveljen magában mindenki,” így szölt Wesselényi nádor harci szöze, midőn másfél száz ezer török harcos az eszéki hidon áthaladva hazánk területére tört. És mit tett az ország első őr, mit tett a király a ki ez időtájt Európá minden keresztény hatalmasságával békeségben élt, a kinek a birodalmi fejedelmek készséggel engedték át haderejüket, a kinek XIV. Lajos őszintén felajánlta támogatását? Gondoskodott örökös tartományai védelméről, annak határaitra rendelte Montecuccolit, Magyarországot magát koncnak vetette oda a töröknek, tulnyomó számban levő protestans lakóit pedig — Isten nagyobb dicsőségére — halálra üldöztette.

És a nemzet bizalma még most sem rendült meg, még mindig bizott királyában, a ki elbukni engedte Ersek-ujvárt, török kézre juttatta Uj-Zerinvárt. Válságos helyzetbe jutott királyi család soha loyálisabb néppel nem állott szemben, mint ez időben a Habsburgok. Ha rajtam állana, a bécsi császári palota márványtermének egyik falán arany betűkkel vésetném fel Wesselényi nádor ez időben kiadott szözeletének alább közlendő szavait, hadd olvasásuk naponta, milyen a magyar loyaltás, mert e szavak ékebben szöze tanuit annak, mint a pozsonyi országgyűlésen elhangzott: „Életünket és vérünket királyunkért.” Midőn az érsek-

ujvári táborba rendelt Apafy a nagyvezér parancsára a magyar nemzetet a törökhöz való csatlakozásra felhívta, csakhamar megjelent a nádor szöze, melyben a többi közt ezeket írja: „Isten a tanuágunk, szánakozással olvastuk Apafy ur levelét, kiről elmondhatni, hogy maga meztelen lévén, másnak kincseket ígér... Valjon mi szabadsága van magának is Erdélyben; hol egy pár jó karmazsin cizma elviseléséig hét fejedelem váltá fel egymást? Vagy a török ígéréiben bizzunk-e, ki barmok gyanánt az emberekből is tizedet szed a szavának hitelt adott nemzetekből... Valóban méltán mondhatjuk Apafyról, mint a megváltó Jeruzsálemről mondott: jobb, ha magatok és gyermekeitek felett sirtok. Kedves nemzetem... kardot köss, vonj kardot édes nemzetem magad oltalmára. Jobb dicsőségesen kezeden veszteni gyermeked, feleségedet szabadsága nyerésében, mint összetett kézzel, puha hirnével a török véredet, lelkedet, szabadságodat, minden jódat kiszopó igája alá adnod.”

A nemzet a nádort követte s állásfoglalását igazolva látta, midőn 1664. aug. 1 én bireterjedt a szt. gotthárdi ütközetnek, Montecuccoli világraszóló győzelmének, melyet mint az ország felszabadításának kezdetét üdvözölt, és a nemzet kétségbeesett, midőn e győzelem után tized napra megkötött szegénytelen vasvári békeről értesült. Ennél lealázóbb, gyalázatosabb békekötést a magyar történelem nem jegyzett

kedést és a külföldi nyersterményekkel szemben védvamos politikát követel s végül hosszabb határozati javaslatot nyújt be, mely szerint, miután a kormány mindinkább alássa szabad rendelkezési jogunkat, még programját sem tudja betartani s a 67 es alapon többé nem kormányozhat, mégis azt fenntartja a költségvetést bizalmatlanságokból még általánosságban se fogadja el. (Eljenzés a szélbalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Dániel Gábor alelnök megnyitja és ülést.

Kubik Béla: Halljunk valakit a kormány-pártból is!

Buzáth Ferenc: Azzal kezdi, hogy a szabadság az oka minden bajunknak, az okozza a válságokat és az ország romlását. (Dörültség jobbról.) Kijelenti, első sorban is pártja nevében, hogy a költségvetést bizalmatlanságból, általánosságban sem fogadja el. Másrésztől kijelenti azt is, hogy miután a kormány a bizottságokba csak 1-1 néppártit engedett, aminek következtében ott alaposan a javaslatokat nem bírálhatják, itt a Házban fogják alaposabban bírálni a budgetet, a mi ha hosszadalmas lesz, okolják érte a kormány eljárását.

Attér ezután a pénzügyi helyzetre, amelyet igen súlyosnak és aggasztónak tart a kiadások rendkívüli emelkedése miatt is. Hogy hová jutunk így, azt a kormány sem tudná megmondani. Szegénységünket bizonyítják a nagy hittelek is. Oriási a személyhitel, amelyet igénybe vesznek.

Szól ezután a kereseti adókról s azok revízióját kívánja. Minden felesleges kiadást törölni kell, de a valódi jövedelmeket meg kell adóztatni.

Az idegen honosok adóját okvetlenül be kell hozni és azokat fokozott mérvben kell megadóztatni, (Zajos helyeslés az ellenzéken.) mert az idegenek itt vermanizálnak, idegeneket alkalmaznak és külföldön költik el itt szerzett jövedelmeiket. (Élénk tetszés.)

Buzáth még az egyházpolitikai törvények revízióját követeli s tiltakozik az ujonclétszám felemelése ellen, továbbá azon állítás ellen, hogy a nép párt a nemzetiségekkel paktál. A fiúmei rendeletet nemzeti sérelemnek tartja. Határozati javaslatot ad be, melyben a földadó leszállítást kívánja.

A vitát holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A walesi herceg Berlinben.

Berlin, jan. 28. A kastély fehértermében tegnap este nagyobb ebéd volt, amelyen a walesi herceg is megjelent. A württembergi király a német császárt köszöntötte fel.

fel lapjaira, győztes nép emberemlékezet óta ily feltételeket nem irt alá. Az országot kiszolgáltatták a töröknek, mert még nem tartották elég gyengének arra, hogy azt felszabadítsa az örökös tartományok közé sorozhassák, és nélkülünk úgy intézkedtek róink, hogy a nemzet arcába szökött a szegény pirja, s a méltatlankodás moraja zugott végig az országon s a felháborodás a nemzet kezébe nyomta a kardot. Megkezdődött e viharos századnak első tisztán politikai színezetű szabadságharca, melynek élén az ország törvényeinek első öre, a király első tanácsosa, maga a nádor, Wesselényi Ferenc állott.

Volt ok a felkelésre: elegendő: A protestánsok üldözése, az idegen katonák garázdálkodása elkeseríté a jobbágyságot és középnemességet, a bécsi tanácsosok magaviselete elidegeníté a főrendeket s Wesselényi összeesküvésén egy táborban találjuk az ország primását, a katolikus nádort, országbirót és horvát bánt a protestáns Apafival, Thökölyvel és Szuhayval, együtt a főuri Rákócyt az egyszerű pozsonyi ügyvéddel, Vitnyódyval. Részt vesz a mozgalomban a magyar nő is, a ki sohasem zárkózott el a haza esdő szava elől s Mákovica várában 1666. március 1-én kettős eskü hangzott el. Az egyik Zrinyi Ilona ajakán hangzott el, egy holtomiglan-holtomiglan volt, mely I. Rákócy Ferencnek szólt; a másik ugyancsak így hangzott, elkeseredett főurak suttozták

Dinamit robbanás.

New-York, jan. 28. - A 40-ik utcában egy ideiglenes szertárban ma felrobbant a Rapid Transid Tunnel építéséhez való dinamit. A robbanás összetörte a szomszéd házak ablakait, megölt néhány munkást és néhányat megsebesített.

New-York, jan. 28. A 40-ik utcában történt dinamitrobbanásról még a következőket jelentik: Rendőri jelentés szerint a robbanásnál négy ember lelte halálát, egy ember pedig később halt bele sebeibe. A tűzoltóság és a hatóságok föltevése szerint a robbanást az alagutban végzett robbantás okozta, a melynek ereje akkora volt, hogy a szertár közelében lévő dinamit is felrobbant tőle. A mérnököt, a ki a robbanás színhelyén két munkavezetővel dolgozott, letartóztatták. A kár igen nagy. Néhány ház lakatlan lett és az utca kövezete jó darabon fel van szaggatva.

A csorbai tó megvétele.

(Törvényjavaslat a képviselőház előtt.)

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, január 28.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a képviselőház mai ülésén, a csorbai tó birtoknak az államkincstár részére történt vásárlásának jóváhagyásáról a következő törvényjavaslatot nyújtotta be:

1. §. A kormánynak az az intézkedése, a melylyel az id. Szentiványi József tulajdonát képező csorbai tó birtokot az ingatlanra vonatkozó összes birtok illetőségekkel, tartozékokkal és jogokkal együtt 3 millió korona vételárban, a kincstár javára megszerzte és a vételárnak 1901. évi november hó 1-én esedékessé vált 1 millió korona részletét és járulékát a pénztári készletekből kifizette, ezennel jóváhagyatik.

2. §. A 3 millió korona vételárnak, továbbá 2 millió korona részlete az időközi kamatokkal és a vagyon átruházás illetékkel együtt, a pénztári készletekből fedezendő, s a földmívelésügyi miniszteri tárcsa 1902. évi kezelésében az „állami erdők” cím beruházásai között a 6. fejezet I. cimen számolandó el.

3. §. Felhatalmaztatik a kormány, hogy Bács-Bodrog vármegye területén az apatini erdőhivatal területén fekvő, mintegy 4865 kat. hold kiterjedésű birtokot, kisebb parcellákban nyilvános árverésen eladhassa, s szükség esetén a vételárat valamely hazai pénzintézetnél leszámolhassa. A birtok eladásából befolyó vételár, a földmívelésügyi miniszteri

s a sanyargatott hazának szólt. Mindkét esküt hiven megtartották, — becsülettel beváltották.

Wesselényi mozgalma nem sikerült. A kibben az egész nemzett bizalma központosult, Lippay érsek, Wesselényi a nádor és Zrinyi Miklós még a zászlóbontás előtt haltak el s ez utóbbinak szerencsétlen halálát a közvélemény egyáltalában nem volt hajlandó a kursanelet vadkan vérengzésének tulajdonítani, hanem német armánynak, a németektől felbérlett orgyilkosok művének tartotta. Ami ezután következett, tudja széles e hazában mindenki. A mozgalomnak nem volt többé arratermett vezetője, de annál több árulója, s midőn a nádor özvegye, Murány Venusza, Széchy Maria is a szent ügy árulója lévén Bécsnek rendelkezésére bocsátá elhalt férjének levelezését, a mozgalom a maga egész nagyságában fel volt fedezve s meg lett hiusítva. Véres megtorlás következett s 1671. április 30-án gyászba bozult Magyarország nemtője. E napon hullott le Nádasdy Ferenc, Zrinyi Péter, Frangepán Ferenc grófok és Bonis Ferenc feje. A német önkénynek és törvényszegésnek ők voltak az első vértanúk és „véres árnyaik nem egyhamar tértek vissza a sirba, hanem ott kísértettek 40 éven át, minden felkelésnél és élesztették a gyűlöletet az ausztriai ház iránt.”

(Folytatása következik.)

tárca kezelésében a rendkívüli bevételek, 5 lej. 5 cime alatt számolandó el.

4. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe. Végrehajtásával a pénzügyi és földmívelésügyi miniszterek bizatnak meg.

Budapest, 1902. január 28.

Darányi s. k.

Az indokolásban a miniszter kiemeli, hogy a birtokot a tóval együtt egy előkelő idegen földesúr (Hohenlohe herceg) akarta megvenni 3 millióért. A birtok egy külföldi kezébe került volna, nagy kárára a felvidéki gazdasági viszonyoknak, az idegen forgalomnak és a hazai turisztikának. Utal arra is a miniszter, mily nagy jelentőségű a kormány az a szándéka, hogy a csorbai tó körüli birtokot parcellázva a gazdáknak eladja, a mi új lendületet fog adni a felvidéki gazdaságnak. A vétellel sietni kellett, mert a birtokos nem ohajtotta sokáig függőben hagyni az eladást, de meg az illető vevő is sürgette a dolgot. Ezek az okok készítették a kormányt a nevezetes tó megvételére.

Sub auspiciis regis.

(Doktor-avatás az egyetemen.)

Az Aradi Közlöny távirati értesülése.

Arad, január 28.

A budapesti kir. magyar tudomány-egyetemnek két kitűnő hallgatóját: ifj. Chorin Ferenc jogtudort, Chorin Ferenc volt országgyűlési képviselő fiát és Zemplén Győző bölcsészettudort, aki jelenleg a tábori tüzérség önkéntese, ma délelőtt az egyetem diszes aulájában sub auspiciis regis doktorokká avatták. A király személyét Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi államtitkár képviselte.

A királyi avatáson nagy és előkelő közönség vett részt.

A fiatal Chorin diszmagyarban. Zemplén Győző önkéntesi egyenruhájában jelent meg.

Pont 11 órakor érkezett meg az egyetem tanácsa: Vécsey Tamás rektor, Concha Győző, Bókay Árpád, Medveczky Frigyes és Demkó György dékánok, valamennyien — a hittudományi kar dékánját kivéve — fényes diszmagyarban.

Vécsey Tamás rektor melegen üdvözlővén e ritka ünnepségek alkalmából a király képviselőjében megjelent államtitkárt, Concha Győző jogkari dékán előadta, hogy ifj. Chorin Ferenc egy középiskolai, mint egyetemi tanulmányait kitüntetéssel végezte. A jogi karon ketten pályáztak a királyi avatás kitüntetéséért, de az egyetemi tanács ifj. Chorin Ferencet választotta, mint a kinek atyja kiváló érdemeket szerzett a közügyek terén. A dékán ezután ifj. Chorin Ferenchez fordulva, örömmel adta tudtára, hogy tanulmányi sikereiről a király is tudomást vett, s kell, hogy a királyi nagylelkűség e rendkívüli jele erős nyomot hagyjon egész életében, mert pályája kezdetén a legfőbb hatalom buzdítja őt.

Ifj. Chorin Ferenc ezután bemutatta „A magyar általános polgári törvénykönyv tervezete és a büntetőjog” című doktori értekezését, melynek bevezetésében a tervezet sokoldalú hasznát és fontosságát fejtegette társadalmi, gazdasági szempontokból.

Most Medveczky Frigyes bölcsészettudományi dékán méltatta Zemplén Győző bölcsészettudor tanulmányi érdemeit, s tolmácsolta a karnak nagy reményeit, melyekkel a kitüntetett ifju pályája elé néz. Zemplén Győző is bemutatta erre doktori értekezését e cimen: *Próbamérések a gázok belső surlódásának egy újabb kísérleténél.*

A két jelölt ezután letette az esküt, s átvette a rektor kezéből a diszesen kiállított oklevelet. Mindketten Zsilinszky Mihály államtitkár elé léptek, aki szép buzdító beszéd kíséretében

tében nyújtotta át a jelölteknek a király aján-
dékát, a csillámló aranygyűrűket.

— A király pancsából — ugymond az állam-
titkár — hazafias öröme-el jelentem meg e
lélekemelő ünnepen, hogy e két ifjunak sub
auspiciis regis királyi avatásánál a felség ne-
vében kedves kötelességet teljesítsek. Mély
hódolattal és hazafias lelkesedéssel teszem
ezt, mert jól esik, két ily érdemes ifjunak a
király ajándékait átadnom, és egyuttal tanu-
ságot tennem arról, hogy ő Felsége a maga
nagy országos gondjai közepette is figyele-
mel kíséri a tudomány haladását. Meghall-
gattuk esküjüket, és nincsen okunk kétel-
kedni abban, hogy meg is fogják tartani künn
az élet iskolájában, hol az eszmények ábránd-
képei gyakran ellentétbe fognak jönni a va-
lósággal. Figyelmükbe ajánlja, hogy a nagy-
ratörő nemzetek ifjusága sokkal nagyobb ver-
senyt folytat, mint bármikor. Egy jeles tudós
mondá, hogy a nemzetek kétfélék: olya-
nok, amelyek szónokolnak, és olyanok, a
melyek cselekszenek. — *Nem elég pusztán
szónokolni, és utcai föltűnésekkel föltűnést kel-
teni, de tanulni, izzadni, dolgozni kell tudni a
házáért.* Az önk és a magyar ifjuság szívén
és agyában van a jövő Magyarorszá-
g sorsa letéve. E hazának boldogulásáért kell
önöknek mindenkor küzdeni. Ezt várja önök-
től a tudomány-egyetem, ezt várja a nemzet,
és ezt várja az a jóságos, fenkölt szellemű
koronás fejedelem, kinek parancsából e drá-
gaköves gyűrűket önöknek átadom.

A fiatal doktorok nevében ifj. Chorin Fe-
renc köszönte meg a kitüntetést, s kérte az
államtitkárt, tudassa a királylyal, hogy az esküt
letették.

Az ünnepélyt Vécsy Tamás rektor fejezte
be e kiáltással: Éljen a király!

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 29. A zátoriaki önkéntes tűzoltó-egylet tánc-
vigalma (Nagyvendéglő.)

Február 1. Tiszti kaszinó táncmulatsága (Fehér Ke-
reszt.) — Az aradi tanítók és tanítónők bálja. — Az ara-
di m. kir. posta- és távirda altisztek és szolgák táncvi-
galma (Kass-vendéglő) — Táncestély Lippán (József fő-
herceg szálloda.) — Az egyesült új-arad zsigmondházi önk-
kéntes tűzoltó-egylet álarcsobálja (Martini-vendéglő.) —
Az eleki első asztaltársaság táncvigalma (Korona-vendég-
lő.) — A makói posta- és távirda altisztek és szolgák
táncvigalma (Korona.) — Táncvigalom a Magyar Király-
vendéglőben.)

Február 2. Az aradi szabómunkások szakszerveletének
táncvigalma (Kass vendéglő.) — Hangversennyel egybe-
kötött táncestély Battonyán (Korona vendéglő.) — A so-
borsini tűzoltók táncvigalma (Arany Szarvas.) — A pau-
lisi elvasókör táncvigalma. — A csermői tűzoltó-egylet
táncvigalma (Kaszinó.)

Február 8. Az aradi állami tanítóképző intézet nő-
vendégeinek hangversennyel és táncal egybekötött Mi-
ke-ünnepélye (Központi Szálló.) — Az aradi kereskedő
ifjuság táncvigalma (Fehér Kereszt.) — Az új szent-annai
társaskör táncvigalma (Zimmermann-vendéglő.) — A ká-
jendői járás jegyzői egyletének táncvigalma (Kaszinó.) —
Az aradvidéki tanít. k-egylete borosjenői szakkörének hang-
versennyel egybekötött táncvigalma (Kaszinó.)

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egy-
esület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.)
— Az aradi asztaltársaságok táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Február 11. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

Február 15. Buday Ida táncitanítónő növendégeinek
próbabálja (Fehér Kereszt.)

Február 22. Az aradi mérnök- és építész-egylet esté-
lye (Központi szálló.)

Február 25. Tűzoltóball Pakerten.

Március 2. A Fehér Kereszt-egylet estélye (Fehér
Kereszt.)

Március 15. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) A szegény tanulók bálja. A farsang
egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik a
szegény tanulók bálja. Az estély sikere érde-
kében nagy buzgalommal fáradozik a rendező-
ség. A hangverseny is érdekes lesz, program-
ját a rendezőség már összeállította. Az estélyre
a jegyek a mai naptól kezdve ifj. Klein Mór
könyvkereskedésében kaphatók. Családjegy ára
10 korona. Személyjegy ára 4 korona. Karzat-
jegy I. sor 6 korona. II. sor 4 korona. III. sor
3 korona.

(=) Az aradvidéki tanítók-egylete borosjenői
fiókkörének elnöksége február hó 8 án a ka-
szinó termeiben felolvasás- és hangversennyel
egybekapcsolt zártkörű táncvigalmat rendez.

(=) Táncestély a Magyar Király-ban. A Ma-
gyar királyhoz címzett vendéglő törzsvendégei
február hó 1 én zártkörű táncvigalmat rendez-
nek a vendéglő nagytermében.

(=) Az aradi nyomdászok tea estélyéről la-
punk tegnapi számában közölt tudósításunk
kiegészítéseiül kapjuk az értesítést, hogy Szoll-
mann Rozsika nagy hatással szavaltta el a „Pó-
kainé” című költeményt, valamint élénk tet-
szést ért el a Barnafi István által bemutatott
„Budavár bevétele” című bohózatos jelenet is.
A legközelebbi tea-estély pedig február 9-én lesz.

— Köszönet. A szegénytanulókat segélyező
egyesület köszönetet mond Kell Manó, Nádler La-
jos, Rosenblüh H. és Társa, Pick Ernő és Probst
Károly és társai cégeknek, kik a bál jelvényekhez
szükséges szalagot adományozták.

Ingyen kenyér!

— Ujabb adományok. —

Arad, január 28.

Ma a harmadik hete annak, hogy az in-
gyen kenyér boltja az éhezők előtt nyitva áll.
A harmadik hete, hogy jótékony emberbarátok
adományaiból csitíthatjuk az éhséget s ennek
dacára sem az adakozási kedv, sem a kenyér-
ért jelentkezők száma nem csappant meg.

Az elmúlt két hétben egyszer sem fordult
elő, hogy naponta kisebb-nagyobb adományokat
ne tudtunk volna kimutatni, s hisszük is, hogy
a míg a tél, az éhségnek és a nyomoruságnak
szülője tart, addig a mi jó közönségünk ren-
desen be fogja küldeni hozzánk fölösleges fil-
léreit.

Az ingyen kenyeres bolt környéke ma is
oly élénk volt, mint eddig s az éhezők ma is
oly mohón falták a közönség kenyérét, mint az
első napon.

Amint szemléljük a szegény éhezőknek ezt
a szájalomkeltő csoportját, valami kellemes ér-
zést érzünk, hogy ime a társadalom nem feled-
kezik meg a nyomor embereiről sem és istá-
polja őket, mint az emberhez az emberrel szem-
ben illik.

A kinek a nyomor istápoljai szíven feksze-
nek, az tekintse meg az ingyen kenyeres boltot
és az bizonyára mindvégig kitart majd a ne-
mes emberbaráti intézmény pártfogásában.

Csak is így lehetséges, hogy a naponta
felmerülő szükségletet a kenyeres boltban a
könyöradományok intézősége kielégíthesse.

Ma é: tegnap összesen háromezerhét-száz-
nyolcvan adag kenyér fogyott el.

Köszönetünk kíséretében megemlítjük, hogy
Loes C. és Társa fűszerkereskedő cég 80 drb.
kolbászkát volt szíves adományozni kiosztás
végétt.

Mai gyűjtésünkről a részletes kimutatás itt
következik.

	Korona
Klein Berta gyűjtése	4.—
Bettelhe m Imre gyűjtése	2.85
Ungár Anna gyűjtése	2.28
Grosz László gyűjtése	—.92
Mai gyűjtésünk eredménye ...	10.05
Hozzáadva a tegnapi kimutatott 3273 44	
Eddigi összes gyűjtésünk ...	3283 49

Klein Berta gyűjtése. Barthel Teresike 50,
Barthel Jucika 50, Henzl Anna, Csucker Károly,
Michelstädter Bandika, Kaufman Gyula, Reiner Jenny
20—20, Kohn Juliska 80, N. N. 10, Szmet Karo-
lin, N. N., R. M. 40—40, N. N. 20, N. N. 20 fillér.
Összesen 4 kor.

Bettelheim Imre gyűjtése. N. N., Bickel Er-
zsike, Laci Baba, N. N., N. N., B. K., 10—10,
N. N., N. N. 20—20, Krausz P. 10, F. K. 20, N.
M. 10, Dangi Elvira 40, N. N. 20, Weisz Ede 20,
Stemb 10, N. N. 4, Walentyn Alajos 81, Aranyé
10 fillér. Összesen 2 kor. 85 fillér.

Ungár Anna gyűjtése. Jóbarát 20, N. N., N.
N. 10—10, N. N. 4, N. N., N. N. 20—20, S. J.
10, Béla 4, N. N. 10, Bécsi ur 10, Tisch S. 20,

N. N. 20, Geál S., Betró, I. Zs., H. B. 10—10,
Bacsid és néni 80 fillér. Összesen 2 korona 28
fillér.

Grosz László gyűjtése. N. N. 10, N. N. 2,
N. N., N. N., N. N., N. N., D. Y., N. N., N. N.,
N. N. 10—10 fillér. Összesen 92 fillér.

Az adományokat a kiadóhivatal címére
kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk
fordul, szívesen szolgálunk.

Ráday András gróf elítélése.

(Egy évi börtön.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28.

A főváros éjjeli életének ismert alakja volt
Ráday András gróf, aki egy pár évvel ezelőtt
Terényi Irmával együtt megszökött Budapest-
ről. A fiatal grófnak volt oka a szökésre. Egy
nehány hamis váltó miatt a rendőrség nagyon
kezdte szorongatni s hogy a vizsgálati fog-
zási kötelességeit elkerülje, jobbnak látta ideje-
korán kerekét oldani.

A gróf és Terényi Irma bejárták az egész
kontinent. Mindenütt, ahol csak megfordultak,
Párisban, Londonban, követtek el csalásokat.
Ezek okoztak aztán a gróf vesztét. A zürichi
rendőrség Kopf Fülöp párisi ékszerész panaszá-
ra letartóztatta a szélhámos gróft s elítélte
egy évi fogházra. Ezen büntetés kitöltése után
pedig a budapesti büntetőtörvényszék megkero-
sására kiszolgáltatták s így került a fiatal gróf
ismét vissza bucsuzás nélkül elhagyott ha-
zájába.

Gróf Ráday András — szökése előtti idő-
ben — hogy pénzre szert tegyen, minden lel-
kiismereti furdalás nélkül hamisított váltókat,
sőt, hogy a pénztévez teknél levő adósságait
rendezze, hamis váltókkal fizetett ezeknek.

Mastaller József, a Nemei Kaszinó nyilvá-
nos éttermének volt főpincére több ízben kise-
gitette a gróft apró kölcsönökkel. Ezen köl-
csönök fejében egy ízben egy 400 koronás, ké-
sőbb egy 600, majd 700 koronás váltót adott át
neki gróf Ráday. Ezen váltókon a gróf Ráday
András nevével kívül még gróf Chotek Rezső,
Szilády Aron és Szilády László nevei szerepel-
tek mint kibocsátóké, illetve forgatóké.

Időközben Mastaller az egyik 400 koronás
váltót tovább adta Grosz Samu sőtömesternek.
Mikor a váltó lejárt, s Mastaller nem fizetett,
Grosz eskomptáltatni akarta a váltókat. Szándé-
ka azonban nem sikerült, mert kitűnt, hogy a
váltókon levő aláírások — kivéve gróf Ráday
Andrásét — mind hamisítva vannak. Ugy Szi-
lády Áron, mint Szilády László kijelentették,
hogy aláírásaik hamisítva vannak. Erre Grosz
feljelentette Mastallert a rendőrségnél váltóha-
misításért. A vizsgálat során ez azzal állt elő,
hogy ő a váltót gróf Ráday Andrástól kapta fe-
dezettül s ha az hamis, úgy azt csakis Ráday
gróf hamisította.

A rendőrség erre Rádayt vonta kérdőre, s
le is tartóztatta őt. A gróf azonban tagadott
mindent, s a törvényszék végre is biztosíték
ellenében szabadlábra helyezte. Alighogy el-
hagyta a fogházat, megszökött Terényi Irmával.
Másfélévi bolyongás után végre Zürichben el-
foglák.

Ma tárgyalta két rendbeli magánokiratha-
misítási bűnyűgét a törvényszék Agorastó bíró
elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádat Darvitz
dr. kir. ügyész képviselte, vádlottat Dushegyi
Gyula dr. ügyvéd védte.

Ráday gróf a tárgyaláson, kihallgatás al-
kalmával eleintén tagadta, hogy Szilády Aron,
Szilády László és Chotek Rezső gr. neveit ő
irta volna a kérdéses váltókra. Mastaller József
pincér kihallgatása után azonban beismerte,

hogy a két váltón levő neveket ő hamisította, de ezt azért tette, mert Mastaller fenyegetést gyakorolt rá azzal, hogy a kezei között levő régebbi *Prónay* Dezső báró névre szóló 200 forintos váltó miatt elfogatja.

A törvényszék természetesen nem fogadta el Ráday gróf védekezését és a perbeszéd meghallgatása után őt három rendbeli magánok irathamisításáért egy évi börtönrre ítélte el.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: *Allamtitkár* ur, vigjáték. Horváth Paula vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: *Vesztaszüzek*, operette. (Párosbérlet.)

Péntek: *A vestaszüzek*, operette. (Páratlan bérlet.)

Szombat: *Svíhákok*, operette. (Páros bérlet.)

Horváth Paula vendégszereplése.

— Zaza. —

Nagy örömmel várta a közönség annak a művésznőnek a fellépését, ki néhány évvel ezelőtt a mi társulatunk tagja volt, aki szép tehetségével, intelligens felfogásával és mindenkor jellegzetes alakításával annyi élvezetes színházi estét szerzett nekünk.

Amíg itt volt, a művezetőség, különösen kezdetben, nem nyújtott alkalmat arra, hogy játékaival gyönyörködtessen, később már ő dominált a színpadon és dacára annak, hogy az igazgató ezt tudta — elbocsájtotta őt innen, jól tudva azt, hogy utódja nem lesz, mint ahogy Horváth Paula szerepkörére mind a mai napig helyettesről nem gondoskodott.

Horváth Paula vendégfelleptéséből megismertük az igazi Zazát, a ki örjöngésig tud szeretni, kinek ép oly izzó a szenvedélye, mint a mily marcangoló a csalódása és mint amilyen rideg és számító a kijózanodása.

Az első felvonásban brillirozott, amikor tetszeni vágyott, amikor bájai feltárással az érzékiséget lekötöni akarta és amikor forró csókjával a rajongó szerelmét elérte. A második felvonásban megható volt, amikor szerelme tárgya szerelmében kételkedni volt kénytelen; de sikerének tetőpontján állott, mikor a vetélytársnőt várta, amikor felkészült a harcra, hogy saját fölényét a másik felett, a feleség felett érvényesítse. A drámai erő érdekesítőn nyilatkozott meg abban a nagy jelenetben, amikor végleg szakít szerelmével.

Mindezen nagy jelenetek fényesen leigazolták, hogy Horváth Paula, sokkal nagyobb és tökéletesebb lett utolsó ittléte óta és hogy most már sokkal közelebb áll a tökély fokához.

A szép számú közönség nyílt színen is tapsolt, felvonás után pedig hatszor is kihívta a lámpák elé. A hatást emelte a remek színpadi megjelenés és az a csin, az az elegancia, a melyet toiletjeivel kifejtetni tudott.

Az alakítás, a külső megjelenés, a kiváló tehetség mind együttvéve olyan érzést keltettek a közönségben, melyet a művésznő távozása óta csak nagy ritkán volt alkalma érezni. Nagyön kár, hogy holnap már befejezi a művésznő a vendégszereplését, szívesen látnók őt többi szerepeiben is, és megvagyunk győződve, hogy az őt mindenkor méltányolni tudó közönség akár el se bocsátaná.

A többi szereplők mintha jobb kedvvel játszottak volna — az előadás ennél fogva összesevágó volt. Dícséretesen játszottak *Tolnayné*, *Angyal Ilka*, *Garai Ilona* és a kis *Klei Margit*, ugyiszintén a férfiszereplők közül *Giréth és Palágyi*.

* Horváth Paula bucsufelleptéül *Az államtitkár* chic megjelenésű, bájos asszonyalakját játsza el. Az aradi közönség annak idején az ilyen nagyvilági asszonyalakjaiért szerette nagyon Horváth Paulát, a kinek kiváló izlése egyformán érvényesült az öltözködés titkaiban, mint a kifejező, szellemes társalgás művészetében. Bisson vigjátékában jó keretet nyerne a vendégművésznő körül *Palágyi Lajos* a címszerepben *László Gyula*, *Mezei Péter*, *Giréth*, *Bács*, *Tolnayné* és *Komlósi Ilonka* a többi szerepben.

* Szabad lyceum. E hó 31-én, pénteken d. u. 5 órakor lesz a szabad lyceum hetedik előadása a felső keresk. iskola dísztermében. Sorra fog kerülni *Dr. Gaál Jenő* miniszteri tanácsos és műegyetemi tanárnak érdekes tanulmánya „Széchenyi önfeláldozása már ifjúkorában” cím alatt. Jegyek válthatók a főtéri könyvkereskedésekben és a pénztárnál.

* Premier Szegeden. Szombaton este érdekes bemutató volt a szegedi színházban, amikor *Szinéry György*, a kiváló szépirodalmi író „A nagy érem” című drámája került színpadra. A közönség nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadta a helyi szerző darabját. A darab problematikus, hogy megtudja-e az emberiség bocsájtani a lángésznek azt, amit mint hétköznapi ember vétett ellene? *Keszler* a főszerepben (Pórházy festő) megszokott sikerrel játszott. *Z. Ruby Erzsébet* játszotta Pórházy első feleségét. Két jelenete van csak a darabban, de ezeket oly művészettel játsza meg, hogy e szereplésével ismét emlékeztet sikert aratót. A közönség valóságosan az igazgató alatt állott alakításának, mely művészi gourmandéri számba ment. *C. Tóvölgyi Margit*, Pórházy második feleségének az alakját szálaltatta meg kipróbált rutinjával, teljes sikerrel.

* Székely Irén távozása. Székely Irén, a Szigligeti színház kitűnő koloratur énekesnője a kolozsvári Nemzeti színházhoz szerződött, ahol első nagyobb sikereit aratta. A művésznőt *Megyeri Dezső* igazgató, ki vasárnap Nagyváradon járt, 24 000 koronás szerződésse kínálta meg, amit Székely Irén elfogadott. A primadonnát virágvasárnapjától köti új szerződése Kolozsvárra.

Karagyorgyevis Magyarországon.

(A szerb trón három jelöltje.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 28.

Karagyorgyevis Péter herceg, a szerb trón követelője, aki csak a minap kezdte meg munkáját a szerb trón elnyerése érdekében, Szentpétervárról a napokban *Magyarországra jön*, hogy itt politikai barátjaival érintkezésbe lépjen és innen vezethesse akcióját. A szerb kormány hirszerint arra fogja kérni a magyar kormányt, hogy tegyen intézkedéseket, nehogy Karagyorgyevis üzelmei túl menjenek a szerb határon.

Ez a hír most meglehetősen fontosága, mert egy idő óta azt rebesgetik, hogy Sándor király nem sokáig fog a szerb trónon ülni. A szerb újságok ugyan hivatalosan megcáfolják ezt a hírt, de a tények mutatják, hogy a szerb trónöröklés kérdése aktuálisabb most, mint valaha.

Annaira aktulis most ez a kérdés, hogy már jelöltek is emlegetnek, akik Sándort követni fogják a trónon. A jelöltek között ott van első sorban *Karagyorgyevis Péter* herceg, a ki mindannyiszor jelentkezik, valahányszor felcsillan előtte a remény, hogy az Obrenovics-dinasztiát megbuktathatja. Érdekesebb azonban nála az a két jelölt, a kinek a neve szintén most pattant ki. Az egyik *Battenberg Ferenc József* herceg, a másik *Agost Lipót* szász-köburg-góthai herceg.

Karagyorgyevis Péter hercegnek, vagy fiának, György hercegnek a jelöltségében nem biznak a politikusok. Ha a Karagyorgyevis-ház újra Szerbia trónjára kerülne, megmérhetetlen pártharcok forrása nyílna ezzel meg. Az említett államférfi szerint sokkal komolyabb a másik két herceg jelöltsége. A szerb politikusok megértették Románia és Bulgária példájából, hogy hol kell keresni a komoly jelölteket. És ezért akár *Battenberg Ferenc József* herceg, akár *Agost Lipót* szász-köburg-góthai herceg jelöltsége nagyobb súlylyal esik a latba, mint Karagyorgyevis hercegé.

Battenberg hercegnek a szerb trónra való meghívásával gátat vetnének ama párt törekvé-

sének, amely egy montenegrói herceget szeretne a trónon látni, mint „Nagy Szerbia” eszméjének a képviselőjét. Battenberg herceg ugyanis rokoni viszonyban van a berlini, londoni, pétervári és római udvarokkal, azonkívül még a montenegrói fejedelem veje is.

Lipót Agost szász-köburg-góthai herceg most osztrák magyar tengerészkapitány és mivel a Habsburg-házzal van közel rokonságban természetesen, hogy benne is meg volna az a garancia, mint Battenberg hercegen. Megjegyezte még az említett államférfi, hogy ennek a két hercegnek a jelölése a saját kezdésükre történt.

Az az egy bizonyos, hogy a szerb trónnal most sokat foglalkoznak. Megerősíti ezt a *Vossische Zeitung* is, a mely a belgrádi eseményekről meglehetősen tájékozva van. Szerinte dr. Milanovics szerb földművelésügyi miniszter legutóbbi bécsi tartózkodása alatt gróf Goluchovszki külügyminiszterrel állítólag úgy nyilatkozott, hogy Sándor király még fiatal és egy újabb házasságból még utódot is remélhet, tehát ha a trónörökös kérdését már most rendeznék, nehézségek támadnának.

Anti-táncos idők.

(Aktuális elmefuttatás.)

Arad, január 28.

Nunc est bibendum, nunc pede libero pulsanda tellus. . . . Most igyunk, most rugjuk a port! Így hangzik sujtásos fordításban a jó öreg Horatius *Flassus* sora, amelyet farsang idején oly örömmel emlegettek, akik képesek voltak a klasszikusokból minden alkalomra idézetet kiböngészni. Aki nem deákos ember, annak is ktfutotta a tudománya anynyira, amennyire, mert idézte Berzsenyinek, Vörösmatynak, Arany Jánosnak a magyar táncért való rajongást lehelő verseit, vagy aki ennyire sem volt verzátus a kóreográfiai tudományokban, az legalább azt kurjantotta, hogy „három a tánc!” Avagy sokkal kényesebb, sokkal finomabb a modern világ, mintsem hogy ilyen indulatkötésekre ragadtassa magát? Musset, Heine a modern táncokat, különösen pedig ezek sohasem detronizálható királynőjét, a keringőt énekeltek meg sok gyönyörű költeményben. Így pótolván ki dallal a dalt, ritmussal a ritmust, költészettel a költészetet.

Jó pedig, hogy ezek a poéta urak felvették programjukba a táncok megénekését, mert hova-tevőbb a táncokat már csak hürükből fogjuk ismerni. Nem illik az már a modern ifjuság kedélyvilágához, hogy táncokkal farsangozza magát. A bálba jövő ifju elfásult az aranyborjú kabult táncától, másokat az élet, a kötelesség táncoltatja meg kegyetlenül, ámbár maga az általános kapaszkodás, és csuszás-mászás is elegendő arra, hogy szív és lélek halálra fáradjon és ne ébredjen új, ifju életre a tüzes csárdás, vagy az elandalító keringő szavára sem. Nem csodálom ezeket a beesett arcú, félig megkopaszodott, rozoga és kielt alakokat, hogy nem vegyülnek a táncba, hanem ott állongálnak a nagy oszillár alatt és fáradt tekintettel, — unott mosolylyal szemlélik a táncrobotot folytató bohókat. Valóban csodálatos, hogy néhány a régi jó idők testi-lelki acélját épségben megőrzött, életkedvét, vidámságát el nem pazarolt öreg uron, néhány az életnek még tavaszi virányát taposó ifju diákon és a bálzó családokhoz köteles táncolatotul szegődött gigerlin kívül mások is igyekeznek a petrezselyem árulástól megmenteni az aggódó mamák árnyékában meghuzódó szépségeket.

— Oh, bár adnának már ki olyan rendeletet is, hogy a petrezselymet csakis a vásárcsarnokban szabad árulni, nem pedig táncstermekben! — sohajt egy-egy érzélgős kisasszonyka.

Hiába, ilyen rendeletek nem teremnek a va-

rosházán, a raktáron levő petrezselymet bájos kis-asszonykáknak kell elarustaniok!

Ugylátszik inkább, hogy a színpadok kaptak valami olyasféle rendeletet, hogy ezentul ott végzik el az emberiségnek Terpszichore, asszonynyal szemben felmerült kötelesegeit. A bálokban pihennek a lábak, a modern operettek és bohózatok, sőt még a vigjátékok egy része is tele van táncokkal, nyaktörő gimnasztikával, kecses és torzmozdulatokkal. Ez így szokás Angliában és ha már csorba esett az angol fegyverek hódító hírnevén, feltartoztatás nélkül járja be a világot az ugra-bugráló angol operette, a mely igen sokszor nem is egyéb már, mint artista mutatványoknak nagy ügyességgel összeállított sorozata.

A magyar ember pedig nem táncol, csak nézi és elnézi a táncos szindarabokat, mintha az egy szeri keleti nagykövet adomája ujult volna fel társas életünkben. A nagykövet ugyanis nyugodt mosolyal szemlélgette, hogy járják a csárdást a délceg magyarok, akkor persze még hévteljesen és daliásan.

— Nem lenne kedve exszcellenciádnak próbát tenni egy kis csárdás táncal? — kérdi tőle csábos mosolyal egy bájos grófnő.

— Már minálunk — felel a basa — az ilyen mit csak fizetett táncosokra és táncosnőkre bizzuk, felel a nagykövet mosolyogva és tovább sajnálkozott a balga gyaurokon, akiknek más fűtül, ők pedig veritékes igyekezettel ugrálnak szerinte.

Hát megértük már, hogy mi is a más táncát fitymáljuk, a helyett, hogy délceg ifjaink átkarolnak a tánc után epedő leányka derekát és úgy megforgatnák, hogy öröm legyen még csak nézni is.

Nem táncolnak az ifjak, mert hiszen többé már nem is vigadni jönnek a bálókba. Az ifjut számítássa vezérli a táncterembe, előbb nézi meg a telekkönyvet és csak azután a táncrendet.

Nem hathat a szívbé a zene andalító hangja, ha önző érdekek diszharmoniaja állja útját, nem lejtethnek egymással vígan a párok, ha a szívek közé számítás rejtőzik. Héví kell a csárdáshoz, sejtelmes, édesbusz érzés a keringőhöz: szellem és fesztelen jókedv a francia négyeshez. — Hová lett mindez? Vele tűnt a valódi jókedv, így szüntek meg a táncok, így mult el a tánc csapongó kedve, régi vidámsága.

Ne legyünk igazságtalanok a szegény Karnevál herceg iránt. Sok minden egyéb kedvetlenség halmozódott össze még ezenkívül is, amely a régi farsang rózsaszínét eldarabolta és azt sivar szürkeséggé változtatta át. Nem ismétljük a régi létániát, hiszen ismerjük a társadalmat, az élet súlyos bajait, a nagy katasztrófákat, amelyek rá nehezdednek viszonyainkra, szét morzsolják kedélyvilágunkat és nem engedik, hogy szárnyaszegett lelkünk vidáman lendüljön az öröm rózsaszínű fellegei közé.

Igaz, hogy éppen a régi kedves multságok, az első bál, melynek virágos kertjében nyílik ki az első szerelem virága, hogy a hajdanta a családok konyháinak és pincéinek annyi dicsőséget szerzett fesztelen házi multságok és egyéb ártatlan összejövetelek képezhetnék a szomorú világban a lelkeket ujjászülő örömet és vigasztalást. Ennek útját állotta már a társadalom, mert az embereket elválasztotta a rangkorság, vagyoni góg, a sokféle gyűlölködés és különösen a mindenfelől tornyosuló óriási igények. Rég elmúlt már annak az ideje, hogy a leányka az egyszerű fehér ruháskájával, illatos bokréájával hódította meg a gyulékony ifju szíveket. A Dumber Pánnik otthon csücsülnek. Egy-egy bál ma már nagy súlyal nehezedik a család vagyoni mérlegére, és valószínűs taktikai tudomány az, amit az öregek, az ifjak a bál harcjátékában fejtenek ki. Ellenszenves a társasélet, rideg a farsang, nem kell a tánc senkinek sem.

SPORT.

+ Változások az Athletikai Klubban. Az „Aradi Athletikai Klub“ választmánva ma este ülést tartott, melyen az egyesület tisztikarában eszközölt változásokat. Két tisztséget, tölthettek be a mai ülésen, és pedig a titkárit és kapitányt. A választmány az előbbi helyre Losonczy Zoltánt, az utóbbira pedig Leszay Ottót választotta meg.

Gyilkosság

kerékpározás miatt.

(Borzalmas családi dráma.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 28.

Ma este érkezett Magyarországra hirtelen francia fővárosból egy borzalmas családi drámának, mely két házastárs iszonyu halálával végződött. A borzasztó vérengzés oka a kerékpározás, melyet az egyik házastárs: az asszony üzött a férj akarata ellenére.

És a férj, aki nem nézte jó szemmel feleségének ezt a szenvedélyét, képes volt az asszonyt, akivel több, mint husz évig együtt élt, a legkegyetlenebb módon meggyilkolni, azután pedig önmagát agyonlőni.

A tragédia részleteiről a következőket táviratozza fővárosi tudósítónk:

Ma reggel a Cottage-negyedben egy polgári lakóház kertjében borzalmasan megcsontkítva, halva találtak Le Roy Eduárd bankhivatálnok 41 éves feleségét. A nő holttestén több szurás és vágott seb látszott, a fej pedig eltorzítva volt a sok sebtől. Az 52 éves férj ágyában feküdt átlőtt balántékkal, kezében a gyilkos revolverrel. Ő volt az, aki előbb a feleségét végezte ki, azután önmagát gyilkolta meg.

A szobában lévő asztalon egy levelet találtak, melyet a gyilkos és öngyilkos férj írt, s amelyben tettének okát és lefolyását mondja el.

Ott kezdődik a gyilkosság története, hogy Le Roy éjjel felkelvén fekvőhelyéről, felesége ágyához ment s az asszonyt egy törrel leszúrta. A szurás nem volt halálos, Le Roy-né felébredt, kikelt ágyából s az udvar felé futva, kiáltott:

— Kegyelem!

A férj utána futott s a menekülő asszonyt a kertben elérte. Lefogta s borotvával átmettszette a gégejét. A két súlyos seb dacára az asszony összeszedte erejét s futott a Marne folyó partjához, mely alig száz lépésnyire volt a háztól. A vérengző férj utána. Utolérte menekülő feleségét, visszavonszolta a házba s ott a borotvával még egyszer metszést tett a nyakára, majd elővette a törét s avval három szurást intézett az asszony testébe. Egyet a szívbé, kettőt pedig a bal mellbe. Azután bement szobájába, megírta a levelet s agyonlőtte magát.

Tettének okául azt hozza fel a férj, hogy rossz viszony volt közte és a felesége között. Az asszony sokat kerékpározott s erről a szenvedélyéről a férje kedvéért nem akart letenni. A sport olyan koketté tette az asszonyt, hogy a férj féltékenységeben végzetes tette szánta el magát: husz éves fiát elküldte hazulról s ezalatt véghez vitte a gyilkosságot. Mikor a fiu éjjel 1 órakor hazajött, szüleit vérben fagyva találta.

Levelét, amelyet különben a legcinikusabb hangon írt meg, így végzi Le Roy:

— A gyilkosság borzalmas dolog. Sohasem hittem, hogy ekkora megrázkódtatást lehessen érezni alatta.

Az aradi színház botránya.

(A Vesztaszűzek ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Ilyen cím alatt vezércikkben foglalkozik a Magyar Szó azzal a botránnyal, hogy az aradi színház művezetősége a Vesztaszűzek című aljasságot színre hozta.

Évek óta a leghatározottabb állást foglaltunk Leszay színigazgató rendszere ellen és kiméretlenül mutattunk reá arra a végzetes bajra, mely színházunkat a legszélesebb hírű zengerájok nivójára süllyesztette.

Büszkén vesszük magunkra ama némely helyről elhangzó gunyos megjegyzéseket, hogy erkölcsbirák vagyunk. Ime a jóízű fővárosi sajtó is megerősíti ezt az egyedül helyes álláspontot, melyet ebben az ügyben eddig is elfoglaltunk és melynek érvényt szerezni mindenkor fogunk.

Igaz ugyan, hogy ez elsősorban a színi ügyi bizottságnak lett volna a kötelesege. Mire való volt akkor az igazgatóval kötött szerződésbe olyan pontot tenni, mely tiltja az ilyen darabok színrehozatalát, ha annak érvényt nem szereznek? A szerződés harmadik pontja ugyanis így szól:

3. §. Az erkölcsöt és ízlést rontó darabok előadása meg nem engedhető.

Ez a szakasz világos utasítást foglal magában a „Vesztaszűzek“ betiltására.

A Magyar Szó cikkéről a mai lapunkban már megemlékeztünk. Kiegészítésül a következőkben közöljük ezen cikknek reánk vonatkozó részét:

„Föltétlenül helyeseljük, — írja a M. Sz. — ha Arad színiügyi bizottsága állást foglal a szemérmetlen színpadi trágárságok ellen.“ Mert itt nem egyedül a „Vesztaszűzek“-ről van szó, itt egy egész „irodalommal“, egy rendszerrel állunk szemközt, amely ocsmány, alávaló termékeivel veszélyezteti a közízlést és közszemérmét. Az újabb operett-irodalom, amelynek a „Vesztaszűzek“ is egyik jeles terméke, az orfeumot vitte be a színpadra. Az ily operett nem más, mint az erkölcsi silányságoknak otrombán összerótt sorozata. Irodalmi becse semmi, mert sem meséje, sem jellemei, sem nyelvezete, sem egyáltalában semmi olyan alkatrésze, vagy tulajdonsága nincsen, aminek révén irodalmi műnek lehetne minősíteni. Nem szolgálja sem a magyar nemzeti művelődést, sem magának a színművészetnek a céljait, s tisztán az a rendeltetése, hogy az érkeket ingerelje, a koravén ifjakat és elaggott kéjenceket csiklandozza. Ez más szóval annyit jelent, mint, hogy az ily operett a színházat művelődési-intézményi jellegéből egyszerűen lebujjá változtatta át, ahol épp úgy csak pillanatnyi szórakozást keresnek, mint bizonyos mulatóhelyeken.

Ennyi, úgy hisszük, már magában véve sülyedés egy színházra nézve, amelynek művészetét és irodalmi rendeltetése volna. Bizonyos színigazgatóknak azonban ez még kevés. Ők még mélyebbre szeretnek süppedni; nekik fetrengeni kell az iszapban. Ezek a színigazgatók és szerzők nem bírnának nyugodtan aludni, ha nem azzal a jóleső tudattal fekhetnének le, hogy:

— Na, ma megint „beadtunk“ egy csomó disznóságot a közönségnek.

A vidék közönsége nagyon helyesen és dicséretreméltóan cselekednék, ha nem engedne be színházaiiba ilyen színpadi termékeket.

Hogy Budapesten még sikerük is lehet az efajta műveknek, az a vidéket ne zavarja. Budapest csak székesfővárosa Magyarországnak, de egyáltalában nem a szíve. Sem nemzeti, sem művészeti, sem irodalmi tekintetben, sem pedig

erkölcsében. Csak a gyomra, mert itt emésztik fel a nemzetet, s a nemzet őseréjét.

Ne engedje meg a vidék, hogy ez a gyomor, ez a nagy Moloch egészen föleméssze a magyar nemzeti színművelődést. A magyar nemzet már csak a vidéken él; a vidék intelligens közönségének tehát nem szabad tűrnie, hogy beteges és romlott képzeletű emberek minden nemzetnek, s társadalomnak legdrágább kincsét, a női szemérmét s az emberi méltóságot közprédává tegyék.

Majd tovább így folytatja:

„Nem vagyunk mi prüdek. Eszünkágában sincsen, hogy a színpadon lehazudják az életet, s rokokó-modorban irjanak és adjanak elő darabokat, amikor az életben a huszadik század nagy társadalmi és egyéni küzdelmei vívódnak. Nem akarunk mi olvadékony cukorbabákat, gitáros hölgyeket és selyemharisnyás sima lovagokat ömlegeni látni a lámpák mögött, amikor tudjuk, hogy az embereket szenvedélyek, nagy tévedések és gyöngeségek hullámai hányják-vetik a sajkán. Igenis, tessék belemarkolni az életbe, s amit markoltak, ám tessék letenni a színpadra a közönség szémei elé, hogy: „íme ilyen az élet, ilyenek az emberek és én, a szerző, ezt meg ezt a művészi igazságot hámozom ki belőle. Az emberek rosszak, elitélem, jók, fölmagasztalom őket érte!

De, lám, a család például lakik egy lakásban; a lakásban van konyha, vannak szobák, a szobákban vannak bútorok; a szekrényekben van meleg ruha, ragyogó ezüst- és szép, tiszta fehérnemű; van családfele, családanya, gyermekek, szeplőtlen hajdonányok: mi kényszeríti hát a perverz szerzőt, hogy ennyi sok minden közül, éppen a konyhabeli szemetesládát válaszsza ki és azt fordítsa ki a maga teljes valóságában a nézőtér előtt?”

Ezeket írja a *Magyar Szó*. Miután a színház vezetőségét, és a színiügyi bizottságot hiába figyelmeztettük minderre, a közönségnek lesz feladata a színház vezetőségének ily irányu működését meghiusítani és lehetetlenné tenni.

A színiügyi bizottság különben *pénteken délelőtt 11 órakor* tart a tárgyban gyűlést. Ilyen későn azért, mert *Urbán Iván* főispán, ki eddig távol van Aradtól, személyesen akarja az ülést vezetni.

HIREK.

A magyarság szaporodása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28

A magyarságra — kultúrtörténeti szempontból tekintve — a legutolsó népszámlálás felette emlékezetes lesz.

Az országos statisztikai hivatal az utolsó népszámlálás adatai alapján ma jelenti, hogy a magyarság a szoros értelemben vett Magyarországon, vagyis a Dráván inneni részben a lakosságnak *51,4 százalékát teszi ki*.

Ez a szám azt jelenti, hogy mi magyarok most már számra nézve is meghaladjuk az országban lakó összes nemzetiségeket. Az abszolút többség Magyarországon már numerice is a magyarságé.

Ez a számbeli többség természetesen csak külső győzelme a magyarságnak. A magyarság hegemoniája ezzel a számmal tető alá került. Mert a magyarság eddig is, dacára a numerikus kisebbségnek, tulsúlyban volt értelmiségre, intelligenciára és politikai érettségre nézve.

A számbeli többségnek ilyképpen talán nincs is meg az a nagy fontossága, mely látszólag benne rejlik, de figyelembe veendő, hogy ez a szám etnografiai szempontból is fontos, mert határkövet jelent. A magyarosodás nagy munkájában ez a szám az első lépcsőfokot jelenti, s tekintve, hogy ez a munka nem is

olyan régen kezdődött, ez a haladás sokat jelent.

Jelenti többek között azt is, hogy a magyarosodás ügye immár olyan alapokon nyugszik, melyeket meg nem dönt semmiféle nemzetiségi kérdés.

— **Az új cseh főherceg.** Uralkodó házunk főhercegei közül tudvalevőleg a nagy Ausztria minden tartományába jut egy-egy, aki ott lakik állandóan és reprezentálja a királyi udvart. Eddig azonban Csehországban nem volt főherceg s e miatt sokszor bosszankodtak is a csehek. Most aztán ők is kaptak egy főherceget. Bécsből táviratozzák ugyanis, hogy *József Ágost* főherceg legközelebb Prágába érkezik *állandó tartózkodásra*. A *Hradcsin*-ban, a csehek ősi királylakában fog lakni a csehek új főhercege és ott fog rezideálni, mint a bécsi Burg expozitúrája.

— **Dessewffy püspök állapota.** *Dessewffy* Sándor csanádi megyés püspök állapota annyira javult, hogy ma elhagyhatta betegágyát. A megyés püspök azért még sokáig kénytelen a szobát őrizni.

— **Darányi és Szilágyi örökében.** A *Szilágyi* Dezső halálával megüresedett dunamelléki főgondnoki állásra a dunamelléki ev. ref. egyházkerület ma tartott közgyűlésén szótöbbséggel *Darányi Ignác* földművelésügyi minisztert választotta meg.

— **Halálozások.** *Stauber* Jánosnak, lapunk felelős szerkesztője édes atyjának elhunytáról a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. *Stauber* Jánosné, szül. *Braun* Janka, a maga és gyermekei, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól leroskadva, összetört szívvel jelenti a felejtethetlen és rajongásig imádott férj, apa, nagyapa, testvér, após és rokon *Stauber János* urnak 1902. évi január hó 27-én este 7 órakor, életének 62 ik, házasságának a legideálisabb boldogságban eltöltött 32-ik évében történt hi telen elhunytát. Azt vette el tőlünk az ég, a ki legdrágább volt nekünk!

Nagy-Dorogh, 1902. évi január hó 28-án. *Stauber* József, *Stauber* Andor, gyermekei. *Stauber* Józsefné szül. *Brüll* Margit, menyje. *Stauber* Menyhért, *Stauber* Béla dr., *Stauber* Gyula és *Stolzberg* szül. *Stauber* Katalin, testvérei. *Stauber* Pista, unokája. Özv. *Braun* Mórné, Dr. *Stauber* Béláné, *Stauber* Gyuláné, özv. *Feuerlösch* Jánosné, özv. *Braun* Mihályné, özv. *Rosenzweig* Józsefné, *Beer* Józsefné, *Stolzberg* Vilmos és *Beer* József sógorai és sógorai.

Ifj. *Deschán* Péter egyetemi hallgató 24 éves korában Aradon elhunyt. Holttestét szerdán délelőtt 9 órakor szentelik be a Liget-utca 2. számú házban, honnan Kurticsra fogják szállítani.

— **Károly napja.** A Gergely-naptár szerint ma reggel Károly napjára virradtunk. Ezt a névnapi alkalmat ragadta meg *Müller* Károly számos tisztelője és barátja, hogy őt szeretettel üdvözölje. Több mint 300 gratuláló fordult meg ma *Müller* Károly vendégszerető házában. Küldöttségileg tisztelegtek nála: *Ottenberg* Tivadar, az első aradi takarékpénztár vezérigazgatója, *Andrényi* Károly, *Haas* Alajos, *Parócz* György, a takarékpénztár igazgatói, *Eckhart* Ede titkár és a tisztviselői kar. Megjelent továbbá *Berán* Antal elnök és *Rosmanith* Albert alelnök vezetése alatt az ipartestület, a bérkocsisok testülete és számos asztaltársaság.

— **Uj apát.** A „Bud. Tglbt.” írja, hogy a király *Blaskovits* Ferenc országgyűlési képviselőt, ki mint lelkész a csanádi egyházmegyéhez tartozik, kercsi apáttá nevezte ki.

— **Ernuszt Kelemen életveszélyben.** Szombathelyről táviratozzák: *Ernuszt* Kelemen, a főrendiház alelnöke ma délelőtt életveszélyben forgott. Az oladi major udvarán egy fiatal bika megvadult, s letépette gulyását. A szerencsétlen ember segélykiáltásaira kirohant *Ernuszt* és odasiatott, hogy a bikát elhajtssa, de a bika hirtelen ugrással *Ernuszt*nak rohant. E veszedelmes helyzetben az udvaron levő vadászebek hirtelen csaholással a bikára rohantak, mire az ezek ellen fo dult. Eközben segítség érkezett, s a bikát nagynehezen ártalmatlanná tették. A gulyás haldoklik. *Ernuszt*nak a kiállt nagy izgalomtól ágyba kellett feküdnie.

— **Bankár az urak házában.** A német urak házában *Rothschild* Károly halála óta a bankvilág nincs képviselve. Egy berlini távirat szerint *Mendelsohn Bartholdy* Ernő bankárt, a császár tegnap az urak háza tagjává nevezte ki.

— **A német császár ajándéka Rómának.** Vilmos német császár Róma városának Göthe remek márványszobrát ajándékozta. A császár az ajándékot azon alkalmából küldte, hogy Róma városa őt születésnapja alkalmából megleghangu táviratban üdvözölte.

— **Az aradi kereskedők ujévi ajándéka.** Az *Aradi Közlöny* kezdeményezésére az aradi kereskedők egyrésze kimondta, hogy az ujévi ajándékok megváltásaként az ezekre szánt összeget jótékony célra fordítják. Azok a kereskedők, kik január 1-én üzleteiket zárva tartották, most összeadták adományukat, mely számokban 270 koronát tesz ki. Ezt az összeget a következőképen osztották fel:

1) Polgári menház 25 korona. 2) Szegény tanulók 20 korona. 3) Népkonyha-alap 20 kor. 4) Aradvárosi árvaház 20 kor. 5) Izraelita árvaház 20 kor. 6) Ingyen kenyér 20 kor. 7) Munkanélkülieknek 20 kor. 8) Kereskedők Köre Erzsébet segély-alapra 25 kor. 9) Kereskedő-ifjúság betegsegélyező egylete 20 korona. 11) Hírlapírók nyugdíjára 15 kor. 12) Ágost evang. egyház segély-alapjára 15 kor. 13) Ev. ref. egyház segély-alapjára 15 kor. 14) Kossuth-szobor alapra 10 kor. 15) Egy szegény beteg nőnek 10 korona. 16) Tanítói nyugdíj-alapra 15 korona.

A sorrendben megnevezett egyesületek a nekik juttatott részt nyugta ellenében *Fejér* Gyula kereskedőtől vehetik át.

— **Párbaj szolgabíró és jegyző között.** Temesvárról táviratozzák, hogy ott ma *Zimányi* András temes-rékási szolgabíró és *Török* Zsigmond iktári községi jegyző súlyos feltételek mellett kardpárbajt vívtak. A párbajban *Zimányi* szolgabíró súlyosan, *Török* jegyző pedig könnyebben sérült meg. A párbaj oka egy mulatság alkalmával elkövetett tettlegesség volt.

— **A milliós kártyavesztesség.** A milliós kártyavesztesség, mely oly sok port vert föl, úgy látszik, nagyobb mértékben tette izgatottá a közönséget, mint magát *Potocki* grófot. Amikor a játéknak vége volt, *Szemere* Miklós tudvalevőleg szívesen adott haladékokat partnerjének, hogy az összeget, mellyel adós maradt, hat hónap múlva fizethesse. Az összeg kitett egymillió száznyolcvan ezer koronát. *Potocki* gróf azonban nem vette igénybe e halasztást, hanem két nappal az emlékezetes kártya-parthie után Oroszországból érkezett távirati utalvány alapján *Szemere* Miklós kezébe kifizették a teljes összeget. Nincs is semmi különös benne, mert *Potocki* gróf évi jövedelmét három és fél millió rubelre becsülik.

— **Szerencsétlenség Zsigmondházán.** Ma délelőtt borzalmas szerencsétlenség történt a Marosparton, ahol az út Zsigmondházára vezet. Az egyik vizimalmot vontatták a vizről, ahol most nagy a jégzajlás, a parthoz. A hajó kötéllel volt megerősítve egy oszlophoz, melyre emelőruddal csavarták föl a hajókötelet, hogy a malom a parthoz közelebb jöjjön. A kötél azonban feszítés közben elszakadt s az emelőrud óriási erő-

vel csapódott vissza. Eppen ekkor haladt el a paron két asszony: *Perkucz Tereszka* kis-szentmiklósi és *Perkucz Szávné* szemlaki lakosok. A visszacsapódó rud előbbinek mind a két lábát letörte, az utóbbinak pedig az egyik lábát törte el.

— **A perzsa sah ismét utazik.** A „Figaro” írja, hogy a perzsa sah a tavasszal ismét európai körutra indul. Utazása közben utba ejti Párist is. A párisi lap megemlíti, hogy a sah 15 millió frank költő pénzt visz magával.

— **A legeszményibb ujság.** Egy bájos fiatal kislány így oktatott ki minket arra: hogyan kellene új eszményi jó ujságot csinálni:

— Hát tudja, mindenekelőtt is vezércikk nem kellene. Annak a helyébe jönnének versek. A tárca megegyszer olyan hosszú legyen, de akármilyen hosszú, a végén mindenesetre elvegye a fiatalember a leányt. Az országgyűlésről nem muszáj tudósítást hozni, de a törvényszékről annál többet írjanak. Aztán ne csak azt írják meg, hogy ez, vagy az az ügy zárt tárgyalástan folyt le, hanem azt is, hogy mi történt azon a zárt tárgyalástan. A Tarka krónikába sok olyan cikket vegyenek be, ami csupa párbeszéd, mert amelyik tarka krónika sűrűn van nyomtatva, azt nem olvasom el. Nem bánom, ha napi hírek is vannak, de ha nincsenek, az se baj. Csak a himen-híreket közöljék le mind. A közgazdasági rovatnak nincs semmi értelme. Kiváncsi vagyok, hogy ugyan ki olvassa el azt? Ellenben a bálokról nagyon keveset írnak, pedig az összes ruhákat le kellene írni. Vegül sok sok szerkesztői üzenet és — ah! — ezt már passzió volna elolvasni!

... Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a férfi olvasóink mit szólnának az ilyen laphoz.

— **Herceg és forradalmár.** Érdekes találkozás színhelye lesz pár nap múlva New-York. Mint ismeretes, *Henrik* német herceg pár nap múlva oda érkezik. A fogadó-bizottság egyik tagja *Schurz Károly* német forradalmár, ki egyik vezérférfia volt az 1848-iki német forradalomnak. Miután a fogadó-bizottság minden tagját meg fogja a herceg szólítani, nagy érdeklődéssel várják, hogy vajjon *Schurz*l szemben hogyan fog viselkedni a herceg.

— **Botrány egy színésznő miatt.** Kinos incidens történt ma délelőtt egy budapesti pénzintézet palotájában, amely a Nádor-utcában van. Beállított oda, az egyik első emeleti helyiségbe egy izgatottan viselkedő fiatalember, s az előszobában levő szolgának átadta névjegyét, hogy vigye ennek meg ennek az előkelő hivatalnoknak. A szolga azzal jött vissza, hogy az illető tisztviselő nincs ott. A fiatalember — ugylát-szik — az ellenkezőt tudta, mert nem hagyta el az épületet, hanem a lépcsőn lement és a kapualjában várakozott. Tizenkétóra tájban csakugyan jött is lefelé a tisztviselő, akit keresett. A fiatalember elébe toppant, valami levelet vett elő s rövid szóváltás után kétszer arcúl ütötte a hivatalnokot. Mire az magához tért, a hevesvérű idegen eltávozott. Az incidensnek folytatása következik a büntető-járásbíróság előtt, azonkívül esetleg valamelyik vívóteremben is. E fölött azonban még *becsületbíróság* fog dönteni. A pofozkókó ur német nevű gazdag földbirtokos, akit színházi körökben nagyon jól ismernek. Sokat beszéltek róla nemrég, mikor egy szép fiatal színésznő elhagyta miatta a színpadot.

— **Tragikus végezetű tréfa.** Kapuson, — mint onnan írják — kettős halállal végződött egy gonosz tréfa, a melyet ittas emberek eszeltek ki. Özv. *Börce* Lukácsnének egyetlen fia volt, a ki tartotta édes anyját és jószág dolgában párját ritkította. Nem ivott, nem dorzébolt, hanem minden keresményét anyjának juttatta. Pénteken estefelé *Börce* több odaváló emberremunkából tért hazafelé. Utközben a munkáscsapat betért a korcsmába pálinkára. Magukkal vitték *Börce*t is azzal az ígérettel rögtön mennek haza, várja meg őket, hogy *Börce* nem akart a társaitól elválni, bement ő is korcsmába, a hol

az egyik üveg pálinka a másikat érte, s addig kínálták a fiatal legényt, míg ő is ivott. A fiatal legényt teljesen leittatták s ilyen állapotban az asztal mellett leesett a földre. Ekkor már este 10 órára járt az idő s a korcsmáros felszólította vendégeit, hogy távozzanak és vigyék magukkal a részegen fekvő *Börce*t is. Nagynehezen kivezették a legényt az utcára, de ott ismét elesett. Nem akarták az utcán hagyni a legényt, egy talyicskát kértek a kocsmárostól, arra ráfektették s úgy vitték hazafelé. Utközben valakinek eszébe jutott, hogymegtréfálják az öreg *Börce*nét s mondják, hogy a fia meghalt. Tetszett a terv a részeg kompániának és mikor hazaértek *Börce*ékhez, azzal zörgették fel az öreg asszonyt, hogy nyissa ki az ajtót, a fia meghalt. Az öreg asszony lámpával kiment az udvarra, s a mint a lámpafény mellett meglátta fia sápadt arcát, egy jalkiáltással összeesett és meghalt, *szívszélhűdés ölte meg*. Másnap reggel, a midőn a legény kijózanodott és megtudta, mi történt, annyira szívére vette a dolgot, hogy a padlásán felakasztotta magát. A két halottat egyszerre fogják eltemetni. A szerencsétlenség okozói ellen megindították a vizsgálatot.

— **Birnstingl fogva marad.** Az aradi törvényszék vádtaácsa ma foglalkozott a letartóztatott pénzügynök felebbezésével. A tanács ülése délután 5 órakor ért véget, ekkor hozták meg az ítéletet, mely az előzetes *vizsgálati fogság fenntartását* mondja ki. Így továbbra is fogságban marad *Birnstingl*, sőt valószínűleg még akkor is, ha a vádtaács határo. atát a a nagyváradi táblához megfelebbezné. Itt említjük meg, hogy *Birnstingl* nem az ügyészség megkeresésére, hanem saját iniciatívájából tartóztatta le a rendőrség.

— **Öngyilkos tábornok.** Przemyslben tegnap *Pierer Ede* altábornagy revolverből golyót röpített agyába s rögtön meghalt. A tábornok már régebb idő óta idegbeteg s ilyen állapotban követte el tettét.

— **A lugosi botrány halottja.** Jelentettük, hogy *Lugoson* nagy szenzációt keltett *Klucsarics* Henrik vármegyei kiadó esete, a ki a mellett, hogy állásától felfüggesztetett, még váltohamisítással is van vádolva az ottani kir. törvényszéknél. *Klucsarics* tudvalevőleg *Virányi* János vármegyei törvényhatósági bizottsági tag és a „*Krassó Szörényi Lapok*” kiadótulajdonosának nevével élt vissza nagyobb összeg erejéig. A közbecsülésben álló *Virányi*, a ki különben is beteges volt, az esetet annyira szívére vette, hogy rövid, kínos szenvedés után ötvenegy éves korában elhunyt. Elhunytá osztatlan részvételt keltett vármegyeszerte.

— **Tíz millió, ami elveszett.** Az odesszai tengerészeti hatóság egyik admirálisa, *II. Sándor* cárnak második morganatikus házasságából származott fia, *Augusztinszkij Dolgorucki* herceg Ennek az urnak nagyon is hasznára vált a napokban az előkelő származása. A bugrisoknak Oroszországban is éppen úgy imponál a méltóság, mint mindenfelé a világon és a herceget egy esküdtzék egyszerűen fölmentette egy olyan bün következményei alól, amiért valami közönséges polgárember keményen meglakolt volna. A herceg pénztárából ugyanis egy váratlan vizsgálat alkalmával csekély tízmillió korona hiányzott. Kérdőre vonták persze, mire ő legbájosabb naivsággal kijelentette, hogy ezt a pénzecskét elveszítette. Kissé fura ugyan az, hogy az ember tízmilliót csak úgy elveszítsen, mint ehogyja zsebkendőjét, kulcsait kihullatja a zsebéből, de azért az esküdttek elhitték a nagy urnak a meséjét és ki ondták rá a nem bündöst. Ezzel azonban még nincs befejezve a dolog. A cár nem olyan hiszékeny és száműzte az admirálist az orosz birodalom területéről.

— **Kifosztott templom.** Tegnap virradóra vakmerő betörés történt a főváros szomszédságában *Kispesten*. Az éjszaka folyamán betörték a római katolikus templomra s azt kifosztották. elvitték a kelyheket, a szentségtartót, a gyertyatartót, kitörték a perselyeket, s amikor már mindent magukhoz vettek, összevagdalták az oltárterítőt és az oltárpárnákat. Reggel a

templomszolga vette észre a gaz betörést, rögtön jelentést tett a rendőrségnek, amely a budapesti főkapitányságot értesítette a templomosztogatásról. Most a budapesti rendőrség és a csendőrség nyomozza a betörőket.

— **Magyar név. Motiu** (Móc) János kuvini illetőségű aradi lakos családi nevének „Mezei”-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Öngyilkos sikkasztó.** Mannheimban tegnap megmérgezte magát *Günzenhauser* Jakab a Fuchs-cég üzletvezetője. Az öngyilkos háromszázezer márkát sikkasztott s erre most rájöttek. A sikkasztás következtében a cég tönkrement.

— **Hős borbélyok.** Az aradi pályaudvar előtt ma parázs kis verekedést vitt véghez három nagyváradi uti borbély: a gazda és két segédje. Az eset úgy történt, hogy egy ujaradi kereskedő kocsisa: *Szapannos* Mihály vendéget vitt ki a vasuti indóházhoz. Várakozás közben leszállt a kocsijáról s annak kerekét illemhelyül használta fel. Ezt meglátta a borbély-segereg, kirohantak az utcára s a szegény kocsist úgy elverték, hogy az súlyos sérüléseivel a főorvosi hivatalba ment, hol láttelelet állították ki számára.

— **Egy milliomos hagyatéka.** Moszkvában pár nap előtt elhunyt *Solodovnikov* többszörös milliomos. Az elhunyt végrendeletét tegnap bontották fel, s ebből kitűnt, hogy *tíz millió* rubelt hagyományozott Moszkva város részére oly célból, hogy az összegből olcsó lakásokat építsenek a moszkvai szegények részére.

— **Leányának gyilkosa.** Hamburgban különös módon kergette egy apa halálba leányát. Az apa, aki jómódu bankár, minden áron azt akarta, hogy leánya orvosnővé képezze ki magát. A gimnázium elvégzése után be is iratta az egyetemre. A leánynak azonban kedve nem volt a tanulásra s kijelentette atyjának, hogy nem folytatja tanulmányát. A bankár azonban nem tágitott s ez a leányt annyira elkésértette, hogy egy *késsel agyonszurta magát*.

— **A gyermeki szeretet áldozata.** Megrázó történetről ad hirt tenkei levelezőnk. Pár nap előtt meghalt a községben egy *Petrik* nevű munkás ember. *Julianna* nevű leánya, ki *Bakos* Lajos vendéglősnél szolgált, annyira a szívére vette az apa halálát, hogy a szerencsétlen teremtésnek elborult a lelke. Az utóbbi napokban víziók gyötörték, s ez egész községnek mesélni kezdett rémlátványáról. Éjjelenként felriadt álmából, s az ágyból kiugorva felverte az egész háznépét őrgöngyö kiabálásával:

— Ott van az apám! Látjátok!

Szombaton lement *Julianna* a Körös hídjára és a hid karfájáról a folyóba akart ugrani Szerencsére észrevette szándékát az arra haladó *Ókrös* Lajos, ki megakadályozta az öngyilkosságot. A szerencsétlen leányt özvegy édes anyja lakására vitték, ahol most gondos őrizet alatt áll.

— **A kóristák szakála.** A bécsi udvari operagazgatósága a napokban erélyes rendeletet adott ki, amely a kóristák szakállának a halálát jelenti. Az igazgató ugyanis pénzbírság terhe mellett azt rendeli, hogy a kórus nagy reményű tagjai a szakállukat borotváltassák le. Term szetesen a kóristák nem nyugodtak bele, hogy legszebb férfidiszüktől az igazgató megfoszssa őket. Küldöttséget menesztettek hozzá. A küldöttség vezetője megható szavakban ecsetelte a kóristák nehéz sorsát, amelyben az egyetlen vigasztaló eddig a szép, tömör szakáll volt. És most ez is veszendőbe megy. Pedig ok sincsen reá. Csak két-három operában kell szakáll nélkül énekelniök, kár volna tehát, ha az igazgató a rendelet szigorú intézkedéseit továbbra is fenntartaná. Az igazgató jószívű ember és megengedte, hogy a kóristák ezután is szakállal játszhasanak. Es a rendeletet visszavonta a saját szakállára.

— **A gyümölcs gyógyító hatása.** A szőlő, különösen a kék, nagyon tápláló es vértisztító; ezt követi jó hatás tekintetében a reggel éhgyomorra evett, nem túlerett szí barack. Naponként reggel éhgyomorra együnk egy narancsot, s az hosszabb használat után kigyógyít az étvágytalanságból. Főtt alma a gyermekeknek jó. A paradicsom leve kitűnő bél- és májhajkónál. A görögdinnye lázas állapotban és vesebaj-

ban. A citrom leve egy csésze forró kávéban pompás szer fejfájás ellen. Cukorba főtt földi-azeder jó csillapítószer köhögés ellen. Görvélykór ellen nagyon dicsérik a kékényből főtt és hidegen ivott teát: a fagydagánatokat a beteg testbőrre kent friss szamóca oszlatja el.

— **Förangu gigerli.** Németország legjobban öltözködő s legdivatosabb férfiaknak tekintik *Friedrich Leopold* herceget, a connaughti herceg sógorát, aki nagy gyönyörűséget lel ebben a kedvtelésében. Ruháinak kifogástalanságára és német értelemben vett eleganciájára nagy súlyt helyez s a mellett rendkívül kiméli öltözeteit. Ismeretes róla, hogy legutóbbi angol-azági utazása a kalmával egyes időközökben soha semült a vonaton öt percnél tovább, nehogy nadrágja összegyűrődjön és térdet kapjon. Kisérői emiatt sokat bosszankodtak és királyi sógora szívesen látta tulzott divathajlását. Angolországi tartózkodása alatt az ottani férfitól beható tanulmány tárgyává tette, de nem valószínű, hogy azt különös izlésénél fogva el is sajátította.

— **Egy hölgy mint férj.** A rendkívüliségnek hazájában New Yorkban nemrég meghalt egy közismertebben álló férfi, a kiről a halála után derült csak ki, hogy — nő. Miss Karolina Hall egy bostoni hittérítőnek volt a leánya és hajlamait követve, a festészetre adta magát. Tíz év előtt tanulmányutat tett Olaszországban és végül Milanóban Boziani Jozsef név alatt telepedett meg, azután megismerkedett itt egy másik művészlélekkel, Binheur Róza kisasszonnyal, akivel egyazon festészeti iskolát látogatta. A két fiatal nő közös otthon rendezett be és boldog barátságban éltek egymással. — Bizonyos idő multával a két barátnő anynyira egymáshoz szokott, hogy állandósítani akarták az együttlétet s ehhez keresték a legalkalmasabb formát. Hosszas tételődés után abban állapodtak meg, hogy átteszik a rezidenciájukat Párisba, és nehogy e frivol város kísértéseinek és tolkodásainak a két fiatal nő ki legyen téve: úgy fognak ott megjelenni, mint férj és feleség. A férj szerepét az idősebbik hölgy, miss Hall vállalta magára és nagyon jól játszotta szerepét. Hozzászólt a dohányzáshoz, a kárához, italhoz és nem támasztott kétséget senki az iránt, hogy társnőjének a férje. Párisból elkerültek Genuába, innen visszautaztak New-Yorkba és pedig Mr. és Mrs. Hall. Az utazás azonban életveszélyes betegségbe döntötte az állítólagos férjet s nem sokkal a megérkezés után meg is halt. A titok csak a halál után tudódott ki.

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközöket felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szíves figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Bálandozóbizottságok figyelmébe.** A mulatságokat aszerint ítélik meg, hogy milyen az erre szóló „meghívó”. A mulatságoknak ez különösen emeli a fényét, és feltétlenül hangulatot csinál. Fontos kellék ilyen alkalmakkor még a táncrend is, melyet, mint tudjuk, a hölgyek kedves emlékkül szoktak eltenni, sőt szobadisznul használnak. Figyelmeztetjük tehát mindazokat, akik meghívókat, avagy táncrendeket ohajtanak méltányos áron, és mégis igen csinosan készíttetni, forduljanak az *Aradi Nyomda Részvény-Társasághoz*.

— **Ma akar igazán finom, elegáns és megbízható készítményű cipőt vásárolni, legyen az férfi, női vagy gyermek cipő, úgy forduljon teljes bizalommal Porter Vilmos Nagy Aruházához a Szabadság-téren.** Már e cég kirakatai is tájékoztatják önt a cipők eleganciájára és olcsóságára iránt. Azonkívül minden egyes bevásárlásról fényképbont is ad a cég, úgy hogy mikor bevásárlási listát fogtak kitenni, igényt nyert egy életnagyságu ingyen fényképre, csupán a díszes papírkéretért térítendő meg 8 korona. Ugyebár, igen előnyös Porter Nagy-Aruházában a szükségletet fedezni.

— **T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.**

Megszökött lókereskedő.

(Kétszázezer korona értékű lovak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, január 28.

A délafrikai háborút különös körülmények között használta föl egy ismert budapesti lókereskedő arra, hogy pályatársait becsapja. Bizományba vett egész vasútszállítmány lovat, eladta az angol kormánynak és a pénzzel Amerikába vitorlázott.

Bruder Ármin lókereskedő követte el ezt a fur'angos csalást. Atyja *Bruder* Antal egyike volt a legismertebb budapesti lókereskedőknek és négy év előtt bekövetkezett halálakor özvegyére és négy gyermekére maradt vagyona. Üzletét idősebb fia, *Bruder* Jakab vezette tovább, a fiatalabb Ármin pedig bátyja főügyelete alatt dolgozott.

Nagyon könnyelmű volt *Bruder* Ármin mindig. Még atyja életében egyszer nagyobb összeggel Amerikába szökött és évekig élt ottan. Majd visszatérve, Budapesten folytatta nagyuri életmódját és rövidesen el is verte atyai jussának kikapott részét. Mert *Bruder* Antal halála után csak a pénzt, az igóságokat és értéktárgyakat osztották fel az örökösök között, az üzletet meg a *Damjanich-utca* 27. és *Dembinszky-utca* 30. szám alatt levő két házat azonban nem.

A transzváli háboru kitörése óta az angol kormány tudvalevőleg Magyarországon nagy szabású lóbevásárlásokat eszközöl és ennek kihasználására a lókereskedők több konzorciumot alakítottak.

Bruder Ármin szintén közvetített lovakat az angol kormánynak. December elsején több budapesti, temesvári, szabadkai, győri lókereskedőtől egy egész vasútszállítmány lovat vett bizományba, azzal a kikötéssel, hogy ő a lovakat Londonba szállítja és ott a hadügyminisztérium lóbevásárló osztályától nagyobb árt csikar ki, mint a többi konzorciumok.

Igy történt aztán, hogy a szállítmány december közepén el is indult. A szállítást a *Schenker* és társa szállítócég eszközölte avval a föltétellel, hogy *Bruder* a szállítás költségeit csak utólagosan, ha az angol kormánytól a szállítmány árát megkapta, fogja kifizetni. Január közepére tüzték ki a határidőt.

Volt ebben a szállítmányban *Bruder* bátyjának is tizenhat lóva *husszer korona* értékben.

Bruder Ármin Londonba érkeve, meg is kezdte rögtön a tárgyalásokat, el is adta a lovakat az angol kormánynak, azután nem hallatott többé magáról.

Január elején már vissza kellett volna érkeznie, lithon azonban hiába várták. Tizedikén aztán bátyja táviratozott Londonba, hogy mi történt vele és ő a következő lakonikus táviratban felelt:

Epen Amerika felé hajóra szállok.

Még londoni tartózkodásának költségeit is a *Schenker* és társa céggel fizettette meg és a cég ezt az összeget, valamint a lószállítás költségeit is — egy-egy ló szállítása mintegy kétszáz korona — a szökevény bátyjától követelte. *Bruder* Jakab pedig, a kinek amugy is tetemes kárt okozott hűtelen öcsöce, még ezt is kifizette.

Erdekessé teszi *Bruder* Ármin szökését még az a körülmény, hogy e hónap elején eltűnt a fővárosból kedvese. A megszökött csaló, a ki hozzávetőleges számítás szerint mintegy *kétszáz ezer koronát* vitt magával, szeptember óta viszonyt folytatott egy *Manon* nevű francia orfeumi énekesnővel. Ez a leány a nyáron Ó-Budavárában volt szerződötve, azután Németországban járt, szeptember óta azonban ismét Budapesten élt és egy kerepesi-uti szállodában

volt elegáns lakása, a melyet *Bruder* tartott számára.

Eltűnése után néhány nappal Londonból irt egyik barátnőjének és tudatta vele, hogy kedvesével Amerikába vitorlázik.

Mint hírlik, a megszökött lókereskedő és kedvese már partra szálltak Newyorkban.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Igazságügyi kinevezések. A király *Jakabffy* Pál vingai járásbíró a fehértemplomi ügyészséghez ügyészszé, *Panghy* Ignác galgóczi járásbíró albirót a szenici és *Lösch* Antal szegedi ügyészségi alügyészt a zombolyai járásbíróhoz járásbírákká, dr. *Somogyi* Szilveszter szegedi törvényszéki albirót a szegedi, dr. *Popp* Sándor dicsőszentmártoni járásbíró albirót a deési és *Vanis* Dezső temesvári járásbíró albirót a fehértemplomi ügyészséghez alügyészekké nevezte ki.

KOZGAZDASÁG ES KOZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, január 28.

Változatlan időjárás — változatlan üzletmenet.

Tartós kereslet mellett az árak is emelkednek.

A mai hetivásáron csekély behozatal mellett mintegy 500 métermázsza buza és ugyanannyi tengeri kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 9.10—9.30.

Buza közép minőségű 8.90—9.00.

Tengeri 5.34—5.40.

Rozs 6.60—6.70.

Arpa 5.20—5.30.

Zab 6.70—6.80.

Az irányzat tartósan szilárd.

Budapesti ár- és értéktáza.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, január 28.

Déltől kezdve. Buzakinálat mérsékelt, a vételkedv korlátolt. Bányai irányzat mellett 18,000 métermázsza került forgalomba, változatlan árakon. Egyéb gabonaszemek változatlanok. Időjárás hideg.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprillisa	9.57—9.58
Buza októberre	8.46—8.47
Rozs 1902. áprillisa	7.99—8.—
Zab 1902. áprillisa	7.54—7.55
Tengeri 1902. májusra	5.34—5.35
Ropca 1902. augusztusra	12.20—12.30

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprillisa	9.56—9.57
Buza októberre	8.46—8.47
Rozs 1902. áprillisa	8.01—8.02
Zab 1902. áprillisa	7.54—7.55
Tengeri 1902. májusra	5.35—5.36
Ropca 1902. augusztusra	12.20—12.30

Zárul 3 órakor:

Osztrák hitelrészvény	655.75
Magyar hitelrészvény	674.—
Lezámitolóbank részvény	441.—
Rima-Murányi vasmű részvény	487.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	671.75
Közuti vasut	699.—
Városi villamos vasut részvény	315.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 28. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban 90 — 92 fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 94 — 95 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 90 — 92 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 88 — 90 fillérig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon fe.üll súlyban — fillérig. Közép páronként: 240—280 kilogrammon felül súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészám. Január 28. napján volt készlet 28,643 darab, január 26. napján felhajtott 1970 darab, január 26. napján elszállított 1659 darab, január 27. napján maradt készletben 28,959 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, január 28.

Magyar aranyárjádék 40/0	119.65
Magyar koronajárjádék 40/0	96.90
Magyar arany 41/20/0	122.60
Magyar ezüst 41/20/0	101.25
Magyar keleti vasút	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	101.80
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	181.50
Tisszaszabályozási és szegedi kölcsön	152.—
Osztrák papírjádék	100.25
Osztrák járadék ezüst	100.25
Osztrák járadék arany	120.25
Koronajárjádék	97.30
1860-iki Allamsorsjegyek	146.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1615.—
Magyar hitelbank részvény	674.—
Osztrák hitelbank részvény	657.—
Osztrák-magyar államvasút	673.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	18.02
Német birodalmi márka	117.15
London	239.30
Paris	95.27

Foulard-selyem 60 krtól frt 3.65-ig méterenként blousok és ruháknak, valamint „Henneberg-selyem” fekete, fehér és színesben 60 krtól frt 14.65 krig méterenként. Mindenkinék díj- és vámmentesen házhoz küldetik. Minta postafordultával. Schweicoa dupla a postabér.

HENNEBERG G. selyemgyáros
(cs. és kir. udvari szállító) **Zürich.**

REGENY-CSARNOK.

A gyanafalvai tiszteletes.

— Regény. —

Az Aradi Közlönynek írta:

Hevesi Jenő.

[5]

(Folytatás.)

A tiszteletes, maga sem tudta okát adni, egyre szótlanabb, szorakozotabb lett. Szinte észre sem vette, hogy utitársnője már a célhoz érkezett.

A kalauz borizü hangja magához térítette álmodozásából.

— Sártó!

Gyorsan fölugrott helyéről.

— Mily kár, hogy el kell válnunk, kis-asszony — szolt kissé remegő hangon. A leány körülnézett a tömegben s örömmel kiáltott föl:

— Tiszteletes uram! Ott áll az én Bódi bátyám... A Lajos bácsi. Látja, az a kék felsőkabátú ember! Engem keres. Vezessen hozzá, kérem!

A tiszteletes megvakarva üstökét.

— Bocsánat... néhány pillanatnyi időm van csak, a vonat itt keveset áll, — szolt halkán.

— Jöjjön, jöjjön, majd bemutatom neki. Igen fog örülni, hogy az ön ontalma alatt jöttem.

Es már huzta is magával utitársát, aki mint egy gyermek, engedelmeskedett neki.

A leány csakhamar a napbirtított arcú, zömök vidéki gazda előtt állott.

— Édes Bódi bácsi, megerkeztem! — kiáltott örömmel, s nyakába borulva nagybátyának, csókokkal halmozta el.

Bódi gyöngéden kibontakozott az ölelő karokból s meglepetve szemlélte az életvidor leánykát.

— Lelkemre mondom, Erzsikém, alig ösmertelek meg. Valóban te vagy? Enyje be megnőttél, adta kis féreg, te.

— Én vagyok, Bódi bácsi, — a maga kis Bőzsi-kéje! — szolt a leány kacagva s újra a nyakába ugrott rokonának. Ugy-e megváltoztam?

— Meg ám, szentem, eszem a zuzádat? Mintha nem is az anyád lánya lennél, No, de ha már te vagy, hát, az Isten hozott! Nem történt valami bajod az uton? Mert attól nagyon féltünk ám!

— Nem bizony, vigyázott ám rám valaki! — szolt pajkos mosolylyal s rámutatott a tisz-

teletesre, aki némán állt mögöttük s meghatva szemlélte a két rokon meleg találkozását.

Bódi fürkészve, kissé gúnyosan tekintett az utitársra. A leány észrevette ezt és aietett bemu atni.

— Virágvölgyi Pál, gyanafalvai tiszteletes. Mióta a fővárosból elindultunk, hűséges oltalmazom.

Bódi melegen, amugy magyarosan, megszorította a fiatal pap kezét.

Most már eloszlott bizalmatlansága.

— Köszönöm, tiszteletes uram. — szolt há-lálkodva. — Nagyon le vagyok kötelezve, hogy pártját fogta ennek a kis csitri lánynak. S ha meg nem sérteném alázatos kérésemmel, jöjjön velünk Sártóra. Töltse velünk a mai örömnapot. Kicsit unalmas fészkek, az igaz, de hát a jó emberek egymásközt mindenütt jól érzik magukat.

— Igen köszönöm, uram. — szolt a pap zavartan, de hát ime, a vonat indul s nekem még ma Kutvölgyre kell mennem, beteg nővéremhez. Azonban legközelebb, ha errefelé vezet utam, igénybe veszem szíves meghívását. Addig is Isten önökkel!

Megszorította a piruló leány s vendégszerető nagybátyja kezét és gyorsan fölugrott a már mozgásba jött vonatra.

Az ablaknál kitekintett s lázas homlokát a hideg üvegre szorította.

A leány éppen akkor lépett föl a könnyű kocsiba s helyet foglalt nagybátyja mellett, majd mosolyogva intett Istenhözadót a gondolataiba mélyedt gyanafalvai tiszteletesnek

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Január 29. Szerda. Róm. kath. naptár: Szal. sz. Ferenc. — Protestáns naptár: Juvenin. — Görög-keleti naptár (Január 18.): Péter lánc. — A nap kél 7 óra 16 perckor, nyugszik 4 óra 40 perckor. — A hold kél 11 óra 13 perckor, nyugszik 9 óra 27 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 761.7 milliméter, délután 2 órakor 760.9 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° — 2.6, délután 2 órakor C° + 2.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor D. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad-
ra küldött táviratát szerint a mai napra a következő idő-
járás várható: Enyhe, éjjeli fagy, északon, nyugaton el-
véte csapadék.

Szabadegyesület emléktárgyak országos múzeuma (szin-
te épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8
órától délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fill
ár, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-
baton délelőtt 11/2—12/2 óráig, kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1/2—2/2 óráig, vasár- és ünnepeken
szünetel. Helyiség: Képek-múzeum helyisége mellett ülés-
terem

Január 30. A nagy-butyini takaré- és élőlegezési-
egylet mint szövetséget közgyűlése délelőtt 10 órakor. —
Jegyzőválasztás Pankotán — Az első arad-szent-mártoni
takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése. — A román-
pécsei takaré- és segélyszövetkezet közgyűlése délelőtt
9 órakor. — Az aradi kerékpárklub közgyűlése este 8 1/2
órákor (Japan külön terem.) — Iskolaszéki ülés délután
4 órakor.

Január 31. A Kölcsey egyesület fölolvadó-estélye dél-
után 5 órakor (Felső kereskedelmi iskola.)

Február 2. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése
delelőtt 10 órakor. — A kisjenői takarékpénztár részvény-
társaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az új-aradi ta-
karékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óra-
kor (Új Arad.) — Az aradi polgári jótékony-egyesület köz-
gyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.) — Az aradi ma-
gyar nyelvterjesztő bőteggelnyező- és temetkezési-egyesület
közgyűlése délután 3 órakor (Városház.) — Az aradi dal-
egylet közgyűlése délután 3 órakor (Városház.)

Február 9. A soborsini takarékpénztár részvénytár-
saság közgyűlése délután 3 órakor.

Február 16. Rosenthal Mór hangversenye délután 6
órákor (Fehér Kereszt.)

Február 26. Aradváros tisztújító közgyűlése délelőtt
10 órakor.

IDEGENEK ARADON

Január 28

Vass szálloda. Goldstein Henrik utazó Bécs. —
Boros János utazó Bécs. — Nagy Emil utazó Bécs.

— Klein Lajos utazó Budapest. — Ferschner Samu
utazó Bécs. — Nika Péter tanító Kubin. — Grosz
Lajos utazó Budapest. — Szilasi N. utazó Budapest.

— Kurasi Dávid utazó Budapest. — Pollák Lajos
utazó Bécs. — Kohn Farkas utazó Budapest. —
Tehel Samu utazó Bécs. — Deutsch Adolf utazó
Bécs. — Peri I. utazó Bécs. — Ferenczi Márton
utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.58
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbeszről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeszről szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Városi színház.

Bérlet 111. sz.

Páratlan

Szerdán, 1902. évi január hó 29. éj.

Az államtitkár ur.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Bisson.

SZEMÉLYEK:

De la Mare	Palágyi L.	Bünel, szolga	Giréthy K.
Bouquet	Mezői Péter.	Pingouin	Bács Károly.
Lambertin	László Gy.	Marriolloné	Tolnainé.
Lardillac	Nemes S.	Gilberte	Komlósy I.
Li geois	Réti István.	Susanne	Horváth P.
Chalardou	Paloczi Pál.	Adél, cseléd	Garai Ilona.

Kezdete 7 órakor.

NYILTÉR.*

Id hanzeni Deschán Péter és neje, szül. Schader Valéria, mint szülők, Schader Mária, mint nagynéne és keresztanyja, öz. Prikkel Lászlóné, szül. hanzeni Deschán Anna, mint nagynéne, fájdalomtól megtört szívvel tudatják forrón szeretett fiuk, illetve unokaöccsük

ifj. hanzeni Deschán Péter

egyetemi hallgatónak

folyó évi január hó 27-én éjjeli 12 órakor, életének 24-ik évében történt gyászos elhunytát.

A drága halott hült teteme folyó évi január hó 29-én délelőtt 9 órakor fog Aradon, a Liget utca 2. számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni, onad Kurticsra szállíttatni és ugyanott folyó évi január 29-én örök nyugalomra helyeztetni.

A drága elhunyt lelkiüdvéért az engesztelő gyász-istentisztelet folyó évi február hó 1-én d. e. 9 órakor fog az aradi főt. Minorita-rend szentegyházában az Urnak bemutatattatni.

Arad, 1902. január 28.

Az örök világhosság fényeskedjék neki!

SZIVARKA HÜVELYEK

és

„NIL“

SZIVARKA PAPIROK

(KROKODILLAL.)

A dohányzóknak igazi élvezetet csak a legjobbnak elismert valódi egyiptomi szivarka hüvely és szivarka papírok „NIL“ (krokodillal) nyújt mely a dohányzás alatt sem fekete, sem zsiros nem lesz, és ki nem alszik.

Ovakodjunk értéktelen utánzatoktól.

Mindenütt kapható.

Egyedüli készítőik:

ELSTER FRÉRES LEMBERG.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

284—1902. pm.

Hirdetmény.

Értesítetnek az érdeklők, hogy a selyemtenyésztésre vonatkozó hirdetmény a városháza kapujára kifüggesztetvén bárki által megtekinthető.

Arad, 1902. évi január hó 23.

Institoris.
polgármester.

Magy. kir. Államvasutak.

204554—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1908. évben szükséges vasuti talpfák, váltó és külön talpfák szállítását biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

a) 2500 drb 270 cm. hosszú I-ső rangu fenyő talpfa,

b) mintegy 30000 drb. 270 cm. hosszú I-ső rangu tölgy v. bükkfa,

c) mintegy 570000 drb. 250 cm. hosszú I-ső rangu tölgy vagy bükkfa és

d) mintegy 440000 drb. 220 cm. hosszú II-od rangu tölgy vagy bükkfa, továbbá

e) mintegy 2300 köbméter tölgy váltó és külön talpfa szállítására.

Kedvező árak mellett a b, c) és d) alatt érintett talpfák szállítása három évi, az e) alatt érintett váltó és külön talpfák szállítása pedig két évi időtartamra is biztosítottatik.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a keresk. muzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségeinél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag-és leltárbeszerzési (A III) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut. 73. sz. II. em. 44. ajtó) kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal:

„Ajánlat 204554—901. számhoz” ellátva legkésőbb 1902. évi február hó 12-ikén déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag-és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. január hó.

A m. kir. államv.
igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az 1896. évi cseleki és az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikereit használó külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású készvény, ezú, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidősebb készvény és csúz-fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 korona 40 fillér.

SZEGFŐ CRÉME szeplő, májfolt, mitessers az arcz és kézbor mindennemű tisztálanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ara 1 korona.

SZEGFŐ POWDER a tein-ek fűdeeségét s finomságát kölcsönöz. — Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 korona.

SZEGFŐ FOGPOR a fogak s foghúsépségbentartására. A száját dezinficziálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

SZEGFŐ SZAPPAN a legfinomabb tolett szappan, kiváló kellemes illattal. Egy darab 80 fillér.

HAJ-ELIXIR a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s hajkópás biztos megátlására szolgál. Egy üveg 3 korona.

TOKAJI CHINA-VASBOR legkitűnőbb minőségű saját termései hegyaljai borból készítve. Kitűnő s biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermeknek kellemes ízénél fogva igen szívesen veszik be. Fél literes üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.

TOURISTA OLAJ az egyedüli biztos szer tyuksem szemölcs és bőrvastagodás gyökere kigyógyítására. — Egy üveg ára 70 fillér.

GYOMORBOR legkitűnőbb minőségű tokaji aszu ürmösből készítve. Biztos hatású a már legregőbb gyomorhajók gyógyítására. Ét- és vágytalanság, székrekedés, görcsök s gyomorsütés egyedüli biztos óvszere. Egy üveg ára 3 korona.

1520

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátorajauhely.

Főraktárak Budapesten Török József gyógyszerárakban, Király-utca 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszerárakban, Váci-körút 17.

Helybeli raktárak: Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József és Vojtek Kálmán.

Felülmul minden eddig létezőt

Sultán Rum,

(alcoch. sacch. t. hg.)

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ara 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitűnő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ara: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitűnő hatású szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csúszos bajok ellen a

Kellemes izü, friss

Csukamájolaj.

Ara egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

1013—1902.

Hirdetmény.

Az építkezések megkezdésére való tekintettel, figyelmeztetjük az építetőköt, hogy a házak mentén elhaladó villamos vezetékeknek bármi módon, akár az ember valamely testrészével, akár valamely tárgy útján való megérintése életveszélyes, és miért az építetőknek a szükséges óvó intézkedést meg kell tenniök arra nézve, hogy a vezetékek érintéséből vagy elszakításából szerencsétlenség ne származhassék, mert az óvintézkedések megtételének elmulasztása esetén a felelőség a mulasztást elkövetőt fogja terhelni.

Megjegyezzük, hogy a szükséges óvintézkedésekre nézve nem csak a városi mérnöki hivatal, hanem a villamossági aradi részvény társaság is minden esetben utbagazítással szolgál.

A városi tanács.

Magy. kir. államv. üzletvez. Debreczen.

38414—1901. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Nyiregyháza állomásán 1902. évi július hó 1-én a vasuti vendéglő bérelete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő béreletére ezenel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és ajánlat a m. kir. államvasutak Nyiregyháza állomásán levő vendéglő üzlet béreletére felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1902. évi február hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térti vevénnyel nyújtandók be, ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig hatszáz korona készpénzben küldendő be, — függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénz árába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő béreletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III (forg. és keresk. osztályában (Tisza-palota II. emelet 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fogak.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak azon jogot, hogy a pályázatok közül — tekintet nélkül a felajánlott bérösszeg nagyságára — szabadon választhassanak.

A vendéglő helyiségek közül az I—II. osztályu étterem fűtése és világításáról a vendéglős saját költségén tartozik gondoskodni, míg a III. oszt. város- és étterem világítási és fűtési költségeit felerészben a vasutintézet, felerészben pedig a vendéglős viseli.

Kelt Debreczen, 1901. deczember havában.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők.

tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekre a válaamra való tá-
lyog melléklendő. Telefon értesítéssel
nem ad a kiadóhivatal.

Deskó Pál és István kroknai
lakosok a

Krokna községben

legjobb fekvésű helyen (községi
ház mellett) egy

több szobás lakást

1, esetleg több évre

bérbe kiadják.

Üzlet és kocsmá joggal.

(Ezen ház már 30 év óta mindig
üzletnek használtatott.)

Tudakozásért és felvilágosításért
bérbe venni szándékozók a tulaj-
donoshoz fordulhatnak. 286

Magy. kir. Államvasutak.

1429—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A f. évben mintegy 1240 m³
mozdonytüzelésre szükséges ke-
mény vagy puhafa hulladék, eset-
leg dorongfa szállítását biztosítani
óhajtjuk, miért is ennek szállítására
nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok egy koronás ma-
gyar okmánybélyeggel ellátva, le-
pecsételve ezen külső felirattal:
„Ajánlat kemény vagy puhafahul-
ladék, esetleg dorongfa szállítására
1429—1902. számhoz” 1902. évi
február hó 20-án déli 12 óráig üz-
letvezetésünkönél (VI. Teréz-körut
62. I. em. 5. sz.) a bánatpénz pe-
dig, mely az ajánlott mennyiség
értékének körülbelül 5% legyen,
ugyanott a gyűjtőpénztárnál f. évi
február hó 19-én déli 12 óráig
teendő le.

A szállítás bérmentve a magy.
kir. államvasutak valamely állomá-
sára, lehetőleg a budapest-bal-
part üzletvezetőség vonalának vala-
mely állomására a magy. kir. állam-
vasutaknál érvényben levő 122291
—1902. sz. általános, valamint a
tüzfára vonatkozó 65465—902. kü-
lönleges feltételek értelmében f.
évi márczius havától kezdve, f.
évi december hó végéig arányos
havi részletekben eszkioldendő. A
puhafa, illetve keményfa hulladék
(széldeszka) 50 cm. hosszú dara-
bokban szállítandó.

A szállítás után érdembe ho-
zandó összegből egy tízed száza-
lék a nyugdíjigényre nem jogosít-
tottak alapja javára levonásba ho-
zódik. Az ügyletből folyó bélyegil-
leték az 1881. évi XXVI. t.-cz. 10.
§. értelmében rovatik le.

Később beérkezett ajánlatok,
vagy olyanok, a melyekben a meg-
kivánt bánatpénz le nem tétetik,
figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1902. január hó.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 forint.

Fogak plombázása feltűzően olcsón, jótűzés
mellett. 183

Fájdalommentes foghuzás 1 forint.

TELEFON 438.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
vagy átcsereél:

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Legelősebb bevásárlási forrás!

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt vevői-
met értesíteni, hogy 1902. február
hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti
czipész-üzletemet

feloszlatom és hogy iparomat
Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Fekőll-téri Kiskalmi-főle gőzfűrdő mellett
továbbra is folytatom, a hol mérték
szerinti megrendeléseket pontosan
teljesítek.

A n. é. közönség további szí-
ves pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné.

KÖNYVKEDVELŐK FIGYELMÉBE!

AKI KÖNYVEIT ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

☆ ☆ SZÉPEN ÉS IZLÉSESEN ☆ ☆

☆ ☆ AKARJA BEKÖTTETNI,

AZ FORDULJON AZ

„ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

KÖNYVKÖTÉSZETÉHEZ.

Magy. kir. Államvasutak.

7727—1902. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága nyilvános versenyt hir-
det a fiumei Zichy-mólón létező
I. számú tárház emelese tételé-
hez szükséges vasszerkezeti mun-
kák végrehajtására.

A tervek és költségvetések, az
egységárjegyzék, a szerződési ter-
vezet, az ajánlati minta, a pályá-
zati feltételek, valamint a munkák
végrehajtásához kötött feltételek
Budapesten a magy. kir. állam-
vasutak igazgatóságának magas-
építmenyi osztályában (Teréz-körut
56. sz. III. em. 14. ajtó) és Zág-
rában az üzletvezetőség pályafen-
tartási osztályában a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902.
évi február hó 11-én déli 12 óráig
nyújtandók be alólírt igazgatóság
építési és pályafentartási főosztá-
lyában (Teréz-körut 56. szám II.
emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok egy korona, az
ajánlat mellékletei ivenként 30 fillé-
res bélyeggel ellátva és lepecsét-

elve a következő felirattal nyuj-
tandók be: „Ajánlat a fiumei
Zichy-mólón létező I-só számú tár-
házhoz szükséges vasszerkezeti
munkákra”

Csak az összes munkákra tett
ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását meg-
előző napon, vagyis 1902. évi feb-
ruár hó 10-én délelőtt 12 óráig
650, azaz hatszázötven korona bá-
natpénz teendő le a magy. kir.
államvasutak központi főpénztárá-
nál (VI. ker. Andrassy ut 75. szám
földszint) akár készpénzben, akár
állami letétekre alkalmas értékpá-
pirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy
az ajánlatokhoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb
jegyzett árfolyam szerint számítá-
tának, de névértéken felül szá-
mitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett aján-
latok szolgálhatnak a tárgyalás
alpjául.

Posta úttal beküldött ajánlatok-
nál bánatpénzek térti vevényvel
adandók fel.

Budapest, 1902. január hóban.

Az igazgatóság.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

12—1902. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tóságánál az 1902. évi február hó
26-án tartandó általános tisztújítás
alkalmával a polgármesteri, a fő-
jegyzői, két tanácsnoki, a főügyé-
szi, két árvaszéki ülnöki, a főpénz-
tárnoki, a közgyámi, két alkapitányi,
a községi bírói, két aljegyzői, az alügyészi,
három ellenőri és a kamarási álla-
sok Arad sz. kir. város szervezési
szabályrendeletében megállapított
javadalmazások mellett választás
újján betöltendők lesznek.

Felhívom tehát mindazokat, kik
ezen állások bármelyiket elnyerni
óhajtják, hogy pályázati kérvényei-
ket 1902. évi február hó 20-ig
bezárólag méltóságos Urbán Iván
urhoz Arad vármegye és Arad sz.
kir. város főspánjához benyujtsák.
Arad, 1902. évi január hó 25.

Institúció.
polgármester.